

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Emmaüsinstituut@2 te AALTER

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 127969-127977

Instellingsnummer 127977

Instelling Emmaüsinstituut@2

Directeur Dimitri PLAS

Adres Sint-Gerolfiaan 20 - 9880 AALTER

Telefoon 09-398.78.00

E-mail emmaussecundair@op-weg.be

Website <http://www.op-weg.be>

Bestuur van de instelling VZW Provinciaal der Broeders van Liefde

Adres Stropstraat 119 - 9000 GENT

Scholengemeenschap Ideaal.- vrij secundair onderwijs in Deinze en Aalter

Adres Peter Benoitlaan 40 - 9800 DEINZE

CLB Vrij CLB Deinze

Adres Kattestraat 22 - 9800 DEINZE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 24-04-2017, 25-04-2017, 26-04-2017, 27-04-2017, 28-04-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 28-04-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 17-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Agnes GEERTS

Teamleden Marc D'HOOP, Gabriël POPPE, Serge SAUBAIN, Els VAN
RAEMDONCK, Chris VAN WOENSEL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	4
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	6
2 SAMENVATTING	6
3 DOORLICHTINGSFOCUS	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	9
4.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037)	12
4.1.1.3 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (D/2012/7841/006).....	15
4.1.1.4 Latijn in aso tweede graad in de studierichting Latijn (leerplan D/2013/7841/002).....	17
4.1.1.5 Specifiek gedeelte in tweede graad bso in de studierichting Basismechanica (leerplan D/2006/0279/068).....	20
4.1.1.6 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014).....	21
4.1.1.7 Elektriciteit in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan D/2009/7841/002).....	23
4.1.1.8 Elektromechanica in tso tweede graad in de studierichting elektromechanica (leerplan D/2013/7841/006).....	25
4.1.1.9 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)	26
4.1.1.10 Geschiedenis in aso en tso derde graad (leerplannen D/2001/0279/006 en D/2003/0279/006)27	
4.1.1.11 Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplan D/2015/7841/002)	31
4.1.1.12 Specifiek gedeelte in derde graad bso in de studierichting Auto (leerplan D/2012/7841/027)34	
4.1.1.13 Maatschappelijke vorming (mavo) in bso derde graad (leerplan D/2014/7841/017)	36
4.1.1.14 Elektriciteit in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken (leerplan 2013/7841/018).....	38
4.1.1.15 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)41	
4.1.1.16 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs (B.S. 01.03.2007))	42
4.1.1.17 VOET	46
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	48
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	48
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	49
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	50
5.1 Evaluatiepraktijk	50
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	53
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	56
7.1 Wat doet de school goed?	56
7.2 Wat kan de school verbeteren?	56
7.3 Wat moet de school verbeteren?	56

8	ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	57
9	OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	57

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

De campus Emmaüs Aalter bestaat administratief uit twee scholen: een middenschool en een zesjarige school met aso-, bso- en tso-aanbod in de bovenbouw. Ze hebben de schoolnummers 127969 en 127977. Naast de eerste graad A- en B-stroom biedt de school studierichtingen aan binnen het studiegebied algemeen vormend onderwijs en de studiegebieden Auto, Handel en Mechanica-elektriciteit. De school is eveneens een erkende instelling voor de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). De verslaglegging gebeurt per schoolnummer. Inhoudelijk is ze dezelfde voor wat betreft de samenvatting, de evaluatiepraktijk, het algemeen beleid, de regelgeving, de vakoverschrijdende eindtermen VOET en de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH).

2 SAMENVATTING

De beide directeurs, de adjunct-directeur en de beide technisch adviseur-coördinatoren vormen het directieteam met een duidelijk uitgeschreven en complementaire taakverdeling. Zij kiezen voor een laagdrempelig en toegankelijk leiderschap en streven naar een participatieve cultuur. De voorbije jaren vernieuwde de school de visietekst en het schoolwerkplan. De afdelingen auto, elektriciteit en mechanica kregen een huisvesting in het nieuwe gebouw, een spectaculaire verbetering op het vlak van de infrastructuur en uitrusting, die een voorbeeld is van goede praktijk.

De school speelt in op de toekomstige onderwijshervorming en profileert zich als dusdanig. In de eerste graad groepeerde ze haar leerlingen in het eerste leerjaar volgens de respectieve keuzepakketten in het optioneel gedeelte en in het tweede leerjaar volgens de gekozen basisoptie. De bovenbouw is georganiseerd in domeinen met telkens een domeindirecteur die de verantwoordelijkheid heeft voor de toegewezen studierichtingen, leraren en leerlingen. Vanaf volgend schooljaar vormt het buso-aanbod binnen de domeinen 'Zorg en Welzijn', 'Voeding en horeca' en 'STEM' een mooie aanvulling. De school biedt hiermee voor elke leerling een passend leertraject aan.

Het erkenningsonderzoek van een representatief deel van het onderwijsaanbod wijst uit dat voor de meerderheid van de onderzochte vakken en studierichtingen de leerplanrealisatie voldoende tot kwaliteitsvol is. Toch worden in een aantal vakken en/of studierichtingen de leerplandoelstellingen onvoldoende bereikt. Dat geldt voor het vak Frans in de A-stroom, voor Latijn in de derde graad aso, voor mavo in de derde graad bso, voor bedrijfseconomie in de tweede graad tso Handel en voor het specifiek gedeelte in de derde graad bso Auto. De erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelen' resulteert daarom in een eindadvies 'gunstig, beperkt in de tijd'. Uit de vaststellingen blijkt eveneens dat er kwaliteitsverschillen zijn in de leerplanrealisatie van andere vakken die voldoen. Hierbij spelen onder meer de opvolging van de vakgroepwerking en de bewaking van de leerplanrealisatie door het beleid een belangrijke rol.

De school heeft een visie en planning uitgewerkt voor haar inspanningsverplichting ten aanzien van de vakoverschrijdende eindtermen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET. De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat en de evaluatie is vrij systematisch uitgebouwd. Ze leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. De meeste eindtermen van de contexten 'mentale gezondheid' en 'socio-culturele samenwerking' worden met voldoende diepgang nagestreefd.

Het onderzoek toont verder aan dat de school de onderwijsreglementering naleeft en dat ze voldoende aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. De school spoort systematisch gebreken op en werkt ze stelselmatig weg. Ook heeft ze aandacht voor tussentijdse oplossingen in afwachting van een oplossing ten gronde.

Het kwaliteitsonderzoek met betrekking tot de evaluatiepraktijk heeft tot doel de validiteit van de leerlingenevaluatie in het teken van de studiebekrachtiging te onderzoeken. De school evalueert de leerlingen via een systeem van dagelijks werk en examens of via permanente evaluatie. Daarmee wil ze de evaluatie differentiëren volgens het profiel van de onderwijsvormen, de graden, de studierichtingen en de vakken. Zij koppelt daaraan weliswaar geen centrale visie, speerpunten of kwaliteitscriteria. Voor de keuze van het evaluatiesysteem, de inhoudelijke concretisering en de kwaliteitsvolle invulling stelt zij de vakgroepen verantwoordelijk. In de uitvoering leidt dit tot merkbare kwaliteitsverschillen per vak en zelfs per leraar. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen vormt in verschillende vakken een probleem, vooral wat de evaluatie van de (onderzoeks)vaardigheden betreft. De systematische koppeling van remediëring aan tegenvallende studieresultaten evolueert positief. De informatiewaarde van de vakcommentaren in de rapporten is beperkt. Diagnostische elementen en concrete richtlijnen voor bijsturing van het leerproces ontbreken veelal. Dat de school een prospectief en oriënterend deliberatiebeleid hanteert, is positief. Dit uit zich in eindbeslissingen die hoofdzakelijk gericht zijn op de verdere (haalbare) studieloopbaan van de leerling.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van enkele vakken besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate werden weggewerkt.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
OKAN Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomer	Nederlands voor nieuwkomers	
Graad 1 A	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Handel	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Industriële wetenschappen	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Latijn	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Frans, geschiedenis	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Frans, geschiedenis	
Graad 2 ASO Economie	Engels	
Graad 2 ASO Latijn	Engels	Latijn
Graad 2 ASO Wetenschappen	Engels	
Graad 2 BSO Basismechanica		specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie
Graad 2 TSO Elektromechanica		elektromechanica
Graad 2 TSO Elektrotechnieken		elektriciteit
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	geschiedenis	Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	geschiedenis	Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	geschiedenis	Latijn
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	geschiedenis	
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	geschiedenis	
Graad 3 BSO Auto	maatschappelijke vorming	specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Werktuigmachines	maatschappelijke vorming	
Graad 3 TSO Handel	geschiedenis	bedrijfseconomie
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	geschiedenis	elektriciteit
Graad 3 TSO Elektromechanica	geschiedenis	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	geschiedenis	

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet niet

Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn onvoldoende afgestemd op de eindtermen en de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het onderwijsaanbod volgt systematisch het leerboek en vertrekt onvoldoende vanuit de leerplandoelstellingen. Het aanbod situeert zich op het gepaste beheersingsniveau met een gevarieerd tekstaanbod, maar is onevenwichtig.

De leraren bieden de verschillende onderdelen over het algemeen minimaal aan. De nadruk ligt echter vooral op kennisreproductie, ten koste van het inoefenen van vaardigheden en leerstrategieën. Vooral inzake het consequente gebruik van de doeltaal (spreekdurf en luisterbereidheid) en het aanleren van noodzakelijke spreek-, lees- en luisterstrategieën (o.a. gebruik maken van woordenschatlijsten of 'digitale' woordenboeken), blijven er grote uitdagingen. Contextloze vertalingen van en naar de doeltaal vormen, onterecht, een groot onderdeel van het aanbod. De integratie van kennis en vaardigheden wordt nog te weinig gerealiseerd.

Het aanbod oefent vooral op wat de leerlingen theoretisch kennen en onvoldoende op de praktische toepassing ervan op het niveau van een basisgebruiker. Taaltaken, waarbij de leerlingen via korte betekenisvolle en realistische opdrachten verschillende vaardigheden inzetten om tot een resultaat te komen, worden te weinig aangeboden. De eindtermen voor spreekvaardigheid op structureel niveau, worden onvoldoende ingeoefend.

De doelgerichtheid ontbreekt in het aanbod. Slechts zeer sporadisch, en afhankelijk van de leraar, is er extra aandacht voor actualiteit of cultuur via het gebruik van multimedia.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is onvolledig en onevenwichtig, maar situeert zich wel op het gepaste beheersingsniveau.

Wat onmiddellijk opvalt tijdens het onderzoek is de zeer grote nadruk op het toetsen van ondersteunende kennis. Meestal gebeurt dit contextloos met het gebruik van metataal en met talloze vertalingen. Nederlands is alom aanwezig in de evaluaties.

Een tweede opvallende vaststelling is dat de evaluatiepraktijk van het dagelijks werk sterk verschilt van leraar tot leraar. Soms komt er tijdens het volledige schooljaar amper één opdracht per vaardigheid voor. Het aantal examenmomenten is ook verschillend. Een quotering van mondelinge vaardigheid kan het gemiddelde zijn van de punten voor dagelijks werk of kan gebaseerd zijn op één mondeling evaluatiemoment. Dit leidt tot onevenwichten in de evaluatiepraktijk en zelfs tot een andere beoordeling van de leerlingen. Er zijn bovendien verschillende scorewijzers in omloop voor o.a. het quoteren van gespreks- en spreekvaardigheid. Het ontbreekt aan een eenduidige visie op de evaluatiepraktijk en aan horizontaal en verticaal overleg in de eerste graad.

Inhoudelijk blijkt uit de evaluaties vaak een verkeerde interpretatie van de vaardigheden. Zo is een dialoog uitschrijven geen schrijfvaardigheid. Het invullen van witruimte of het herkennen van de grammaticale tijd zijn geen adequate beoordelingen van luistervaardigheid. Bronvermeldingen van de opdrachten voor luisteren en lezen ontbreken meestal, waardoor de authenticiteit en de actualiteitswaarde moeilijk te achterhalen zijn. Bovendien wordt luistervaardigheid zelden getoetst met visuele ondersteuning. Gespreksvaardigheid beperkt zich soms tot het beoordelen van voorbereide en strak afgebakende dialoges. Een korte presentatie aan de hand van sleutelwoorden of een format, zijn eindtermen die nauwelijks geëvalueerd worden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In de meeste klassen zijn de materiële vereisten aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. Niet elke leraar zet elke les multimediamateriaal in of maakt regelmatig gebruik van de beschikbare uitrusting. Verwijzingen naar de doeltaal of naar de anderstalige cultuur via affichering op een wandbord, ontbreken.

Het gebruik van (digitale) woordenboeken is niet ingeburgerd. De elektronische leeromgeving wordt niet ingezet om extra te differentiëren of te remediëren.

Leerbegeleiding Op basis van de klasbezoeken tijdens de doorlichting blijkt dat de vak- en de instructietaal veelal de doeltaal is. Dat is positief. Toch is het werken met vertalingen een courante klaspraktijk. In het aanbod en in de evaluatiepraktijk blijft het Nederlands prominent aanwezig. De leerlingen zijn daardoor weinig geneigd om de doeltaal effectief te gebruiken. Hierdoor missen zij oefenkansen en leren zij de gepaste leerstrategieën niet aan.

*Preventief
Curatief*

De meeste lessen worden klassiek en frontaal gegeven. De leerlingen zitten aan gescheiden banken en gaan sporadisch samenzitten voor een duo-opdracht. Leerlingen die extra begeleiding nodig hebben krijgen of STICORDI (STImulerende, Compenserende, Remediërende en Differentiërende)-maatregelen. Extra differentiatie voor leerlingen die al een hoger beheersingsniveau hebben of voorbeelden van binnenklasdifferentiatie zijn er niet.

Feedback volgt onmiddellijk tijdens het leerproces of via individuele notities op de toetsen of taken. De leerstofverwerving, die vooral hamert op het contextloos instuderen van woordjes en grammaticale structuren, maakt dat de meeste leerlingen Frans een 'moeilijk' vak vinden. Zij missen de boeiende uitdaging om al iets te 'mogen' doen met de taal.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De vakgroep vergadert graadoverstijgend enkele keren per schooljaar. Zowel organisatorische als didactisch-pedagogische thema's komen aan bod, maar richten zich vooral op de tweede of derde graad.

Specifiek voor de eerste graad ontbreekt horizontaal en verticaal overleg. Er zijn sterk uiteenlopende visies op moderne vreemdetalenonderwijs. De plaats van ondersteunende kennis en het belang ervan in het gehele onderwijsleerproces, teneinde de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen en eindtermen te bereiken, is nog niet uitgeklaard. Dit leidt tot een verschillende interpretatie van leerresultaten. De leraren van de eerste graad hebben nood aan begeleid inhoudelijk overleg. De doelstelling is gelijkgericht te beoordelen wat leerlingen 'kunnen doen met de taal' als basisgebruiker, in plaats van wat ze ervan kennen. Kritisch overleg inzake dringt zich op, onder meer in zake leerplangericht werken, het uitwisselen van taaloverstijgende goede praktijkvoorbeelden voor taaltaken, het gezamenlijk opstellen van scorewijzers en het stroomlijnen van de opgaven voor dagelijks werk.

4.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen voldoet nipt.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Inleidend in elk leerjaar maken de leerlingen voldoende kennis met het historische referentiekader van tijd, ruimte en socialiteit. Ze leren de historische inhouden voldoende in dit kader situeren.

Het leerwerkboek is de leidraad voor het aanbod van de historische inhouden en de bronnenverwerking. In de studie van de prehistorie, het oude nabije oosten en de klassieke oudheid komen de meeste kenmerkende feiten en ontwikkelingen aan bod. De verschillende domeinen van de socialiteit zijn voldoende vertegenwoordigd. Het strikt volgen van het leerwerkboek zet de jaarplanvordering onder druk. Er is weinig doelgerichte selectie van leerinhouden en verwerkingsoefeningen. Daardoor maken de leerlingen uitvoerig kennis met de historische inhouden die in de eerste twee trimesters gepland staan en rest onvoldoende tijd voor een volwaardige benadering van de leerinhouden op het einde van het schooljaar, bijvoorbeeld onderdelen van de Egyptische samenleving in het eerste leerjaar en van de Romeinse samenleving in het tweede leerjaar.

In het onderwijsproces ligt de nadruk hoofdzakelijk op het beschrijvende en verklarende niveau van het historische denken, onder meer kennis van feiten, kenmerken, ontwikkelingen, verklaringen, oorzaken en gevolgen, situering in tijd en ruimte. De opbouw van het begrippenkader is daarin doelgericht geïntegreerd. De aandacht voor inzichtelijke duiding voldoet, maar het uitgesproken karakter daarvan is niet overal optimaal en verschilt per leraar. Duiding gebeurt onder andere via de bespreking van verschillen tussen feit en mening, wisselwerking tussen samenlevingen, beïnvloedende factoren en via de actualisering van enkele thema's. Duiding in de dimensies van tijd en ruimte is minder uitgesproken geïntegreerd in de studie van de historische samenlevingen, bijvoorbeeld gelijktijdigheid en ongelijktijdigheid, continu en discontinu, evolutionair en revolutionair, centrum en periferie, lokaal-regionaal-mondiaal. Het aanbrengen van historisch inzicht vanuit een probleemstelling, zoals de titels in het leerwerkboek hier en daar aangeven, geraakt dikwijls ondergesneeuwd in het gedetailleerde aanbod van feiten en verklaringen.

Bronnenanalyse komt voor via de werkopdrachten in het leerwerkboek en de bespreking van audiovisuele informatiebronnen. De verwerking gebeurt hoofdzakelijk aangestuurd door de leraar. De afstemming van de analyse op de leerplandoelstellingen 'werken met bronnen' is niet volledig. Ze heeft vooral tot doel informatie uit de bronnen te halen met het oog op de samenstelling en de verklaring van de historische inhouden. Er zijn onvoldoende opdrachten waarin de leerlingen de bronnen leren identificeren en de basisvragen van de historische kritiek leren toepassen. Historisch speur- en denkwerk met zoek-, verwerkings- en rapporteringsopdrachten komt te weinig aan bod.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden plaats in lokalen die met digitale projectie-apparatuur zijn uitgerust. Multimedia ondersteunen het onderwijsleerproces visueel en structureel. De leerlingen beschikken niet over een historische atlas. Ze werken met historische kaarten in het leerwerkboek of geprojecteerde kaarten. Daarmee komen niet alle doelstellingen ‘werken met ruimte’ optimaal aan bod. Werkopdrachten waarbij de leerlingen ICT gebruiken, komen te weinig voor. Zo is de bijdrage tot de vakoverschrijdende eindtermen ‘ICT’ heel beperkt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit dagelijks werk en examens. Geregelde toetsen en enkele taken vormen het dagelijks werk. De concrete invulling verschilt per leraar. De samenstelling van de examens is gelijk in alle klassen van het eerste leerjaar. In het tweede leerjaar is dit niet zo, onder andere omwille van verschillen in jaarplanvordering. De vraagstelling in taken, toetsen en examens sluit logisch aan bij het onderwijsaanbod en is zo voldoende herkenbaar voor de leerlingen. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet, maar is niet volledig. Net als in het onderwijsaanbod ligt de nadruk overwegend op historische kennis en inzicht. De meeste vragen peilen naar de reproductie van aangeleerde historische feiten, begrippen, ontwikkelingen, kenmerken, verklaringen, oorzaken en gevolgen, verbanden en actualisering. De relevantie van de ondervraagde inhoud vertoont verschillen per leraar. Soms bevatten toetsen of examens meerdere vragen die te gedetailleerd peilen naar de kennis van minder relevante, losstaande feiten. Sommige gesloten vragen zijn onvoldoende objectief, omdat ze gokken toelaten. Vragen op basis van bronnenanalyse komen voor in de enkele taken. In toetsen en examens verschilt het doelgerichte aanbod per leraar van voldoende tot onvoldoende. Soms is de bron er enkel ter herkenning en moeten de leerlingen die niet analyseren om de antwoorden op de vragen te kunnen geven. Toepassingen met betrekking tot situering in tijd, ruimte en socialiteit worden voldoende geëvalueerd. De doelstellingen ‘werken met bronnen’ komen hoofdzakelijk voor met als doel informatie uit de bron te halen. Identificatie en interpretatie van bronnen met toepassingen van de historische kritiek komen onvoldoende voor in de evaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een ordelijk klasmanagement en de methodiek van het leerwerkboek ondersteunen het leren van de leerlingen. Via de afsluitende synthese per hoofdstuk verwerven de leerlingen voldoende informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Dat de leraren de vaktaal toegankelijk maken via begrippenlijsten, is positief.

In de lessen is er voldoende aandacht voor informatieverwerking, maar deze verloopt hoofdzakelijk centraal gestuurd. De leerlingen leren daarbij weinig doelgericht leerstrategieën gebruiken. Zo leidt het begeleid leren onvoldoende naar probleemoplossend leren. Daartoe zijn er onvoldoende gerichte werkopdrachten rond informatieverwerving en -verwerking.

Er is voldoende feedback op de evaluatie en de leerprestaties. Het centraal aangestuurde onderwijsleerproces en de veeleer enge invulling van het dagelijks werk leveren echter onvoldoende valide informatie aan om het leerproces van de leerlingen doelgericht op te volgen. De remediëring is dan ook overwegend gericht op een bijsturing van de algemene studiehouding en studiemethode. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen zijn er vooral compenserende maatregelen in de evaluatiepraktijk aansluitend bij de afspraken daarover op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep werkt aan horizontale en verticale samenhang. In de eerste graad resulteert dit onder andere in samenwerking voor de keuze van de leermiddelen, de samenstelling van de jaarplanning, de begrippenlijsten en de examens. Het bewaken van de leerplangerichtheid en de samenhang is in ontwikkeling. Op dit vlak overheerst in de eerste graad de leerboekgerichtheid op de leerplangerichtheid. Ook voor het aanbod en de evaluatie van de historische vaardigheden nemen de leraren de leerplandoelstellingen onvoldoende als uitgangspunt en ontbreekt een verticale leerlijn.

De vakgroep staat open voor professionalisering en gaat daarbij vooral in op het bestaande aanbod van nascholingen. Voor concrete vakinhoudelijke ondersteuning kan de vakgroep geen beroep doen op externe begeleiding. Dit leidt ertoe dat de professionalisering niet volledig afgestemd is op de concrete noden, zoals het werken met bronnen en de evaluatiepraktijk.

4.1.1.3 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (D/2012/7841/006)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk voldoet nipt.

Onderwijsaanbod	Het onderwijsaanbod is volledig, vrij evenwichtig, op het vereiste beheersingsniveau en vertoont voldoende horizontale en verticale samenhang.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	Uit de planningsdocumenten en de notities van de leerlingen blijkt dat zowel ondersteunende kennis als vaardigheden aan bod komen. Het leerboek biedt voldoende afwisseling en wordt aangevuld met extra materiaal. De leraren denken erover na om vanaf volgend schooljaar in het eerste leerjaar van de tweede graad vooral op basis van actuele schooltijdschriften te werken. Op die manier kunnen zij beter inspelen op de leefwereld van de leerlingen. Uit een gesprek met een delegatie van de leerlingen van het eerste leerjaar van de tweede graad blijkt dat zij soms een link met de actualiteit, onder andere via het gebruik van multimedia, missen. Zij ervaren dat de klemtoon vooral ligt op wat zij van de taal kennen en minder op wat zij er spontaan mee kunnen doen. Er is een verschil tussen het aanbod in het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad. Daar waar vooral de vormcorrectheid in het eerste leerjaar primeert, is er meer afwisseling in aanbod en activerende werkvormen in het tweede leerjaar. Leerlingen vragen naar een gedifferentieerd en geactualiseerd aanbod om de betrokkenheid en motivatie te verhogen. Daaraan kan het gebruik van tijdschriften inderdaad tegemoet komen. Het gebruik van het Nederlands in de klaspraktijk stimuleert het gebruik van de doeltaal onvoldoende inzake de vakattitudes en spreek- en luisterstrategieën.
<i>Samenhang</i>	
	De leraren organiseren uitnodigende extracurriculaire activiteiten zoals het 'Taalcafé' met een grote betrokkenheid van de leerlingen. De uitstap naar het 'Red Star Line Museum' in Antwerpen is een geslaagd cultureel extra aanbod.
Evaluatiepraktijk	Over het algemeen is de evaluatiepraktijk volledig, op het verwachte beheersingsniveau, maar onevenwichtig en niet voldoende transparant.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Volledigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	Net zoals het aanbod focust de evaluatiepraktijk vooral op de grammaticale en lexicale vormcorrectheid. In die mate dat bij de opgaves voor schrijfvaardigheid de kennis primeert op de inhoud. Dit hypothekeert de schrijfdurf van de leerlingen omdat zij precies die woorden en die structuren moeten gebruiken die de leraren opleggen. Dit terwijl grammaticale kennis en soms contextloze woordenschattoefeningen (vertalingen, kruiswoordraadsels, ...), vooral in het eerste leerjaar, al in overvloed getoetst worden via het dagelijks werk. Het Nederlands is soms nog terug te vinden in de opgaves, wat in een tweede graad aso niet conform de richtlijnen van het leerplan is.
<i>Transparantie</i>	

Over het dagelijks werk zijn er geen inhoudelijke afspraken gemaakt, noch over de puntenverdeling noch over het minimum aantal opgaves per vaardigheid op jaarbasis. Toch zijn er in het dagelijks werk in het tweede leerjaar een aantal opdrachten terug te vinden die de leerlingen op een correcte manier uitdagen de doeltaal in te zetten, effectief gebruik makend van multimedia. Het gewicht dat de leraren toekennen aan kennis en vaardigheden is echter niet vastgelegd. Het cijfer op de rapporten dagelijks werk is bijgevolg onvoldoende transparant.

Positief is wel dat er voor luistervaardigheid met regelmaat visuele ondersteuning is. Voor leesvaardigheid moeten de leerlingen al eens een website raadplegen, wat de actualiteitswaarde verhoogt en ook de inzet van de leerlingen stimuleert. De leraren streven ernaar meer realistische taaltaken uit te werken die de leerlingen uitdagen al hun vaardigheden in te zetten en die beter aansluiten bij hun leefwereld.

Wat de examens betreft, ontbreekt met regelmaat de bronvermelding voor lees- en luistervaardigheid. Op die manier zijn de actualiteitswaarde en het beheersingsniveau moeilijk te meten. Ook inzake scorewijzers die het doeltreffend beoordelen van de vaardigheden objectiveren, ontbreekt verder inhoudelijk overleg. De plaats van de strategieën en attitudes is nog onduidelijk in de eindbeoordeling.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Over het algemeen is het met alle klasgroepen mogelijk multimediamaatnaal te gebruiken, ten minste tijdens één lesmoment per week.

De klasbezoeken tijdens de doorlichting tonen aan dat leraren met regelmaat gebruik maken van multimediamaatnaal en van activerende werkvormen, al kan dit nog meer gestimuleerd worden in het eerste leerjaar. Soms loopt er met de digitale leeromgeving iets fout, wat niet onmiddellijk kan rechtgezet worden. Dit hypothekeert de aanwending van multimedia in de klaspraktijk en/of het gebruik van de elektronische leeromgeving als extra tool om te remediëren of te differentiëren.

Het actieve gebruik van (digitale) woordenboeken is niet ingeburgerd. De leraar is meestal de vertaler van dienst. Dit is niet in overeenstemming met de doelstellingen van het leerplan.

Wandborden met ruimte voor extra taalondersteuning en informatieve posters of actuele artikels over de Angelsaksische cultuur ontbreken.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De focus op de vormcorrectheid belemmert de spreek- en schrijfdurf van de leerlingen. Zij hebben het gevoel dat het evenwicht ontbreekt en beperken soms hun tussenkomsten of de inhoud van hun schrijfoopdrachten. Dit creëert onbewust een onvoldoende uitnodigende en stimulerende leeromgeving, al zijn de leraren zeer betrokken op hun leerlingen en streven zij ernaar hen alle kansen te geven om het vereiste taalbeheersingsniveau te bereiken.

De feedback beperkt zich tot het bespreken van fouten voor ondersteunende kennis. De spreek-, schrijf- en luisterbereidheid worden te weinig gestimuleerd en gehonoreerd. De recente afspraak om bij elke vaardigheidsoopdracht alvast te starten met expliciet te benoemen wat er goed gegaan is, kan een eerste stap zijn om de leerlingen positief te stimuleren.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

De taalleraren Engels tweede graad hebben veel informeel overleg, naast de enkele vastgelegde graadoverstijgende vakvergaderingen per schooljaar. Zij tonen een grote bereidheid en dynamiek om aan de slag te gaan met de opmerkingen uit de doorlichting inzake het gezamenlijk verder uitwerken van lesmateriaal en taaltaken. Bovendien volgen deze taalleraren met regelmaat nascholingen die de kritische reflectie over het aanbod en het variëren in werkvormen bevorderen.

4.1.1.4 Latijn in aso tweede graad in de studierichting Latijn (leerplan D/2013/7841/002)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is globaal gezien voldoende. De evaluatie is nipt valide. De leerbegeleiding voldoet. De minimale uitrusting is aanwezig.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen realiseren globaal gezien de leerplandoelstellingen voor de drie leerplancomponenten taalreflectie, lectuurreflectie en cultuurreflectie. De leerlingresultaten zijn behoorlijk tot goed. Op jaarbasis zijn onvoldoendes uitzonderlijk.

De kern van het aanbod is gebaseerd op een leerboek, dat aangevuld wordt met eigen materiaal. Niet alle leraren leggen een expliciete relatie tussen de leerinhouden en de leerplandoelstellingen.

Wat vocabularium betreft is er voldoende aandacht voor ordening en systematiek, woordvorming en verwantschap. De leerlingen leren verder de contextgebonden betekenis van woorden en hun voortleven in moderne talen. Zij oefenen de grammaticale elementen in zins- en tekstverband. In functie van herhalingen studeren zij grammatica als aparte leerinhouden. De gewijzigde syntactische benadering van Latijn, die ingevoerd werd door het bovenvermelde leerplan, staat nog niet op punt. Zo oefenden de leerlingen in 2015-2016 onvoldoende de door het leerplan opgelegde termen “semantische rol” en “syntactische functie”.

De verplichte auteurs komen voldoende aan bod. De Latijnse teksten worden aangevuld met teksten in vertaling. In het tweede leerjaar maken de leerlingen wekelijks een vertaaltaak. Tijdens de lectuurfase volgen de leraren de lineaire lectuurmethode, maar zij hanteren deze niet gelijkgericht. Ook de mate waarin de leerlingen expliciet de lectuurmethode leren zelfstandig toepassen, is sterk verschillend per leerjaar, maar globaal gezien voldoende. Heldere afspraken of een leerlijn zijn er niet. Zo wordt in het tweede leerjaar niet verder gebouwd op de verworvenheden van de leerlingen inzake leesmethode.

De leerlingennotities omvatten een inleiding op de teksten, de auteurs en de cultuurhistorische context. Er zijn evenwel binnen de graad vrij grote verschillen in de diepgang waarmee dit gebeurt en in de wijze waarop de leraren de leerinhouden kaderen en actualiseren. Het aanbod inzake de artistieke verwerking van thema's uit de antieke literatuur door de tijden heen is beperkt. Het vakoverschrijdend creatief verwerken van een Metamorfose van Ovidius in de vorm van een filmopdracht komt dan weer uitstekend tegemoet aan leerplandoelstelling "aspecten van de Romeinse cultuur creatief verwerken".

Wat de leerplandoelstellingen onderzoekscompetentie betreft (leerplandoelstellingen 47 tot en met 51) is de aanpak afhankelijk van de betreffende leraar. Er is aandacht voor bronnenonderzoek en het selecteren en verwerken van de gevonden informatie. Het presenteren van de resultaten legt veeleer het accent op de creatieve verwerking van het gegeven thema dan wel op de onderzoeksvaardigheden zoals verwoord in de leerplandoelstellingen. Er is te weinig aandacht voor het leren stellen van een onderzoeksvraag en de reflectie op de gevolgde werkwijze, onderzoeksresultaten en rapportering.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De minimale uitrusting is aanwezig of beschikbaar. De school stelt geen vaklokalen ter beschikking. Alle leslokalen zijn uitgerust met een scherm, een beamer en internetverbinding. De klaslokalen vormen geen leerkrachtige omgeving. Het leermateriaal in de klassen is beperkt tot de leerboeken - ook woordenboeken zijn niet elke les beschikbaar - en dit nodigt niet uit tot andere werkvormen dan het onderwijsleergesprek. Computerlokalen en laptops zijn via reservatie vlot beschikbaar, maar de vakgroep maakt daar weinig gebruik van. Naslagwerken of andere extra lees- en leermateriaal zijn niet aanwezig in de school. De leerlingen krijgen per leerjaar enkele opdrachten of verwerkingen waarbij zij ICT –vaardigheden inzetten.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is nipt valide. Op schoolniveau geldt de afspraak dat het dagelijks werk één derde en de examens twee derden van het jaartotaal uitmaken. Een frequente toetsing onderbouwt de leerlingenresultaten. De vakgroep heeft nog geen afspraken over de puntengewichten voor de verschillende leerplancomponenten in examens en dagelijks werk.

De examens bevragen representatief de drie leerplancomponenten, die niet in elke klasgroep als zodanig benoemd worden, en toetsen het zelfstandig tekstbegrip van de leerlingen via een niet- behandelde tekst. De evaluatie dagelijks werk varieert sterk per leraar en omvat niet in elke klasgroep niet- behandelde teksten. In sommige klasgroepen komen lectuur en cultuur nauwelijks aan bod binnen de evaluatie dagelijks werk, in andere klasgroepen is er minder discrepantie tussen de evaluatie dagelijks werk enerzijds en de examens anderzijds. De bevraging van woordenschat gebeurt zelden of nooit in een functionele context.

Over de evaluatiecriteria en de rapportering van onderzoeksopdrachten zijn op schoolniveau geen overkoepelende afspraken gemaakt. Een doelgerichte evaluatie van de leerplandoelstellingen onderzoekscompetentie Latijn ontbreekt.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De lessen verlopen in een rustig leerklimaat. De leraren sturen vrij sterk het leerproces, wat de zelfredzaamheid van de leerlingen niet ten goede komt.

De documenten ter ondersteuning van de leerlingen zoals woordenlijsten en grammaticale overzichten zijn degelijk uitgewerkt, maar nog niet allemaal aangepast aan de nieuwe benadering van de Latijnse zin die door het leerplan wordt vooropgesteld. In verband met de aan te leren onderzoeksvaardigheden krijgen de leerlingen in het ene jaar achtergrondinformatie waar in het andere jaar geen gebruik wordt van gemaakt. De leerlijn voor lectuurmethode zit vervat in de gehanteerde leerboeken. Maar uit de notities van de leerlingen blijkt dat hier niet in alle klasgroepen evenveel aandacht aan besteed wordt tijdens de lectuurlessen.

Verder krijgen de leerlingen de gelegenheid om hun leesvaardigheid doelgericht uit te bouwen met behulp van stappenplannen, verbeter sleutels en foutenanalyses in vertaaltaken.

De vakgroep onderschrijft de visie op remediëring die op schoolniveau is ontwikkeld, maar heeft nog geen afspraken gemaakt over de wijze van concretisering op vakniveau.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit de leraren Latijn van de drie graden. Zij overlegt formeel twee à driemaal per jaar met agenda en verslaglegging. De vakgroepverslagen van de afgelopen jaren bevatten weinig afspraken over leerinhouden, leerbegeleiding en evaluatiepraktijk. Ondanks de recente vernieuwing van de leerplannen in de drie graden zijn aspecten van gezamenlijke leerplanstudie afwezig. De afspraken die toch gemaakt worden, worden niet altijd gevolgd.

*Overleg
Vorming*

Elkaar feedback geven of het samen ontwikkelen van toetsen en lesmateriaal is nog geen onderdeel van de vakgroepwerking. De leraren delen met elkaar de informatie uit de gevolgde bijscholingen, die bijna altijd vakinhoudelijke thema's betreffen. Uit het onderzoek blijkt dat een verdere professionalisering, vooral betreffende het doelgericht aanleren van de valentigrammatica en de daarbij aansluitende leesmethode zich opdringt.

4.1.1.5 Specifiek gedeelte in tweede graad bso in de studierichting Basismechanica (leerplan D/2006/0279/068)

Voldoet

De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is representatief voor de betrokken leerplandoelstellingen. De uitrusting is voorbeeldig.

Onderwijsaanbod De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen in voldoende mate.

Volledigheid Voor elektriciteit, verspanende bewerkingen en lassen sluiten de

Evenwicht werkopdrachten goed aan bij de leerplandoelstellingen. De meeste onderdelen

Beheersingsniveau van het leerplan, kennis, vaardigheden en attitudes komen evenwichtig aan

Samenhang bod. Het aanbod is voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen en vertoont voldoende horizontale en verticale samenhang. Vorig schooljaar was het aanbod onvolledig en minder goed afgestemd op de leerplandoelstellingen. De doelstellingen in verband met de elementen van een metaalverwerkend bedrijf, materiaalhoeveelheid en productiekostprijsberekening, kunststofverbindingen, solderen en dynamica werden in onvoldoende mate gerealiseerd. Dit schooljaar is er voor deze hiaten een bijsturing. Voor kunststofverbindingen is er een studiebezoek gepland.

Voor praktijk machines en lassen maken de leraren gebruik van een goed uitgewerkte en bij het leerplan aansluitende opdrachtenreeks. Uit werkplaatsbezoeken en gesprekken blijkt dat de leerlingen gemotiveerd werken aan hun goed geplande werkopdrachten. Er is voldoende afwisseling in het aanbod. De kwaliteit van de werkstukken voldoet. Voor praktijk elektriciteit zijn de werkopdrachten goed gepland en voorbeeldig afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen en ICT-uitrusting voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Voor praktijk zet de vakgroep het beschikbare didactische materiaal en de schooluitrusting efficiënt in met het oog op het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. De werkplaatsen zijn voorbeeldig uitgerust en ingericht. De theoretische lessen verlopen overwegend klassikaal zonder gebruik van leermiddelen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Dit schooljaar komen de leerplandoelstellingen effectief en evenwichtig aan bod in de evaluatie. De opdrachten en de vraagstelling zijn eenduidig en in voldoende mate afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Voor de technische vakken is de afstemming nog te veel gericht op het cursusmateriaal in plaats van op het leerplan. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria. Het is duidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal. Rapportcommentaren zijn schaars en wanneer ze toch voorkomen betreft het vooral attitudebeoordeling. Duiding van de tekorten en mogelijke remediëring ontbreken.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het cursusmateriaal en de praktijkopdrachten zijn voldoende gestructureerd en representatief voor de leerplandoelstellingen. De meeste leraren passen differentiatie toe en de leerlingen oefenen leerstrategieën in. Het gebruik van instructie- en vaktaal is effectief voor het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leraren zorgen voor remediëring en geven feedback aangepast aan de noden van hun leerlingen. Sommige theoretische lessen bestaan uitsluitend uit voorleesopdrachten en aanvullen van cursusmateriaal.

4.1.1.6 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014)

Voldoet niet

De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het aanbod vertoont hiaten en is onevenwichtig. Door een aanpak die meer op het leerboek dan op het leerplan gericht is, komen een aantal leerplandoelstellingen niet of onvoldoende aan bod. In het eerste leerjaar wordt de leerstof over de afdelingen van de handelsonderneming behandeld in het kader van de documentenstroom, waardoor bijvoorbeeld de leerplandoelstellingen over de competenties van medewerkers uit de boot vallen. Nog in het eerste leerjaar voeren de leerlingen geen eenvoudige verkoopgesprekken in de klas zoals het leerplan vereist. In het tweede leerjaar herhalen de leerlingen de basisbegrippen over boekhouden onnodig uitgebreid. Voor marketing komen leerinhouden aan bod die de leerplandoelstellingen overstijgen. Hierdoor moeten de leerlingen de leerplandoelstellingen over eindejaarsverrichtingen en de boekhouding als beleidsinstrument op een drafje behandelen. Ook slagen niet alle leerlingen er nog in om de integratieoefening boekhouden af te werken. Het didactisch boekhoudpakket wordt in het tweede leerjaar niet gebruikt.
---	--

Het beheersingsniveau is onvoldoende afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. De leerlingen krijgen de theoretische leerinhouden te weinig in betekenisvolle contexten aangeboden. Zo is er sprake van een bedrijfsbezoek in het eerste leerjaar, maar de voorbereiding ervan en een verwerkingsactiviteit ontbreken. Daardoor maken de leerlingen de koppeling niet met bijvoorbeeld de leerplandoelstellingen over de kennismaking met de handelwereld. Van alle bedrijfseconomische onderwerpen die het leerplan aanraakt, wordt enkel marketing deels projectmatig behandeld.

Uitrusting

ICT

Leermiddelen

De school voldoet aan de minimale materiële vereisten van de leerplannen economie. In alle gebruikte leslokalen beschikken de leraren over een computer met projectiemogelijkheid. Er zijn voldoende computerlokalen beschikbaar waar de leerlingen individueel aan een pc met internetaansluiting kunnen werken.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatie is onvolledig en onevenwichtig. Heel wat leerplandoelstellingen worden niet of slechts fragmentarisch geëvalueerd. Dit is in het eerste leerjaar het geval voor de doelstellingen van deel 1 (op verkenning in de handelwereld) en de theoretische doelstellingen van deel 2 (de documentenstroom). In het tweede leerjaar worden van het financieel beleid, de diverse verrichtingen, de eindejaarsverrichtingen en de boekhouding als beleidsinstrument telkens slechts enkele leerplandoelstellingen heel beperkt geëvalueerd. Daar staat tegenover dat bijvoorbeeld alleen al de doelstellingen over betaalmiddelen meer dan één derde van het tweede examen uitmaken.

De vragen op de toetsen en de examens beogen, wat de theoretische leerinhouden betreft, hoofdzakelijk kennisreproductie en eenvoudige toepassingen. De leerlingen definiëren lijstjes met begrippen, vullen de juiste woorden aan in invultekstjes en rasters en maken kruiswoordraadsels. Zelden worden ze uitgedaagd om hun kennis en vaardigheden in te zetten in betekenisvolle contexten. De evaluatie van de boekhoudkundige leerplandoelstellingen verloopt deels toepassingsgericht, maar omvat toch nog een groot deel kennisreproductie. Typerend is bijvoorbeeld de toets over zogenaamde 'parate kennis' die gedurende beide leerjaren voortdurend terugkomt met steeds dezelfde vragen.

De evaluatie is om een aantal redenen niet transparant. Zo is het niet duidelijk welke criteria gehanteerd worden bij de permanente evaluatie van een aantal attitudes in deel 2 (de documentenstroom). Hetzelfde geldt voor de manier waarop de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen in deel 4 (verkoop moet je leren) binnen het verkoopproject worden geëvalueerd. Tenslotte worden op de examens leerplandoelstellingen bevraagd en evaluatiemethodes gebruikt die tijdens de evaluatie van het dagelijks werk nog nooit aan bod kwamen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het cursusmateriaal is gestructureerd en aangepast aan het talige niveau van de leerlingen en ondersteunt hen voldoende voor de kennisgerichte aspecten. Door het beperkt aanbod van activerende werkvormen en de geringe aandacht voor schematiseren draagt het vak evenwel weinig bij tot het nastreven van de vakoverstijgende eindtermen leren leren. Doordat heel wat leerplandoelstellingen niet in het dagelijks werk geëvalueerd worden, weten de leerlingen niet altijd wat van hen verwacht wordt op het examen.

4.1.1.7 Elektriciteit in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan D/2009/7841/002)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. De evaluatie is valide. De school beschikt over degelijke uitrusting ter ondersteuning van de leerplanrealisatie. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het betreft een geïntegreerd leerplan met een indeling in specifieke doelstellingen. Voor de tweede graad zijn dat de vakken 'installatiemethoden en realisaties' en 'elektriciteit'. Een aantal leerplandoelstellingen wordt aangeboden in een cluster 'technisch tekenen'.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplanrealisatie voldoet in ruime mate. De spreiding van en het evenwicht tussen de verschillende onderdelen van het leerplan: kennis, vaardigheden en attitudes voldoen. De meeste leerplandoelstellingen worden op het voorgeschreven beheersingsniveau aangeboden.

De vakgroep bewaakt de integratie van theorie en praktijk, conform de verwachtingen van het leerplan. De verwerving van de theorie wordt goed ondersteund door proefondervindelijke waarnemingen. Er is voldoende aandacht voor een projectmatige aanpak.

De leerlijn voor de doelstellingen van 'installatiemethoden en realisaties' is duidelijk en consistent en is afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Via de cluster 'technisch tekenen' verwerven de leerlingen een degelijke basis om schema's te lezen, zelf te ontwerpen en op te bouwen. Ze maken al vrij vroeg kennis met een computer-aided engineering (CAE)-pakket. Daardoor ontwikkelen de leerlingen het waarnemings- en voorstellingsvermogen, evenals het lezen, begrijpen en interpreteren van de tekeningen en schema's, volgens een leerlijn.

De verslaglegging van laboproeven bevordert de ontwikkeling van de synthetiserende vaardigheden. Het aanbod gebeurt volgens een leerlijn. De praktische oefeningen evolueren van gesloten naar open opdrachten.

De algemene doelstellingen zijn opgenomen in een cursus voor het behalen van het attest BA4, opgemaakt in samenwerking met de pedagogisch begeleider.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De praktijklokalen en labo's zijn modern en zeer goed uitgerust met gloednieuw didactisch materiaal. Het efficiënt inzetten van de leermiddelen en de ICT-uitrusting blijkt uit de talrijke opdrachten die de leerlingen uitvoeren. Zo gebruiken zij ICT voor het opzoeken van leveranciersgegevens, het raadplegen van catalogi, het verhogen van de kennis over een afgebakend onderwerp binnen een project en voor het tekenen en ontwerpen van huisinstallaties.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van een voldoende aantal tussentijdse toetsen, taken en examens voor de theoretische vakken elektriciteit en installatiemethoden. Ze toont aan dat de leerlingen de doelstellingen van het leerplan in voldoende mate beheersen. Op de evaluatiedocumenten zijn de puntenverdeling en evaluatiecriteria duidelijk weergegeven en gekend bij de leerlingen. Reproductievragen en inzichtsvragen krijgen soms dezelfde waarde/score, hoewel de vragen peilen naar een verschillend beheersingsniveau. De gelijke puntenverdeling is daarom onlogisch. De evaluatiepraktijk is over het algemeen voldoende valide. De vragen zijn afgestemd op de leerplandoelstellingen en op het in het leerplan voorgeschreven beheersingsniveau.
Rapporteringspraktijk <i>Transparantie</i> <i>Leerondersteunend</i>	Leerlingen en ouders krijgen regelmatig informatie over de prestaties via de rapporten. De ouders krijgen een overzicht mee van de evaluatiemomenten en krijgen hiermee inzicht in de samenstelling van het cijfer op het rapport. De evaluatiestukken en de rapportcommentaren bevatten weinig leerondersteunende feedback. Dat is nog een werkpunt voor de vakgroep.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De vakgroep gebruikt naast leerboeken ook zelfontwikkelde cursussen/projecten. Het lesmateriaal is gestructureerd gebundeld zodat de leerlingen een duidelijk overzicht hebben van de leerinhouden. Deelname aan wedstrijden en het maken van eigentijdse en leuke praktijkopdrachten motiveren de leerlingen en stimuleren het leren leren. Onder andere de combinatieoefening mechanica en elektriciteit is bijzonder geslaagd. Om leerlingen voor te bereiden op de examens en de leerstof te vatten, krijgen ze herhalingsvragen. Voorafgaand aan toetsen dienen de leerlingen deze schriftelijk voor te bereiden. De remediëring verloopt gestuurd vanuit de leraren. Het opstarten van een remediëring is afhankelijk van het probleem. De leerlingen kunnen, indien nodig, oefeningen vinden op het elektronisch platform, een extra taak afwerken, de voorbereiding op een toets afgeven en in bepaalde gevallen een remediëringstoets maken. De school organiseert bijkomend voor al haar leerlingen een remediëringdag na de paasexamens. Bijsturingen voor labo- en praktijkuitvoeringen gebeuren tijdens de lessen omdat dan het effect het grootst is.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Tijdens de vakvergaderingen worden zowel organisatorische als pedagogisch-didactische aspecten behandeld. De leraren bespreken de verdeling van de leerplandoelstellingen over de beide jaren en volgen de vorderingen op via kruistabellen. Een vast punt op de agenda van de vakgroepvergadering is de bespreking van gevolgde nascholingen. De opgedane kennis maakt meteen deel uit van nieuwe projecten, wat voor de leerlingen een opportuniteit is om in aanraking te komen met de nieuwste technologieën.
--	---

4.1.1.8 Elektromechanica in tso tweede graad in de studierichting elektromechanica (leerplan D/2013/7841/006)

Voldoet

De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is voldoende transparant en representatief voor de leerplandoelstellingen. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen in voldoende mate. Het aanbod is voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de onderwijsdoelstellingen. De meeste onderdelen van het leerplan, kennis, vaardigheden en attitudes komen evenwichtig aan bod. Het aanbod vertoont voldoende horizontale en verticale samenhang. Voor elektriciteit, praktijk elektriciteit, praktijk mechanica en technisch tekenen is het aanbod volledig en goed afgestemd op de leerplandoelstellingen. Voor mechanica realiseert de school de leerplandoelstellingen in verband met bedrijven, vervolgonderwijs, experimenten, wrijving, smering en zwaartepunt niet in voldoende mate.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen en ICT-uitrusting voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. De school zet het beschikbare didactische materiaal en de schooluitrusting efficiënt in met het oog op het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. De werkplaatsen zijn voorbeeldig uitgerust en ingericht. Het machinepark voldoet aan de vigerende reglementering. Voor mechanica verlopen de theoretische lessen overwegend klassikaal zonder gebruik van leermiddelen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De meeste leerplandoelstellingen komen effectief en evenwichtig aan bod in de evaluatie. De opdracht en vraagstelling zijn eenduidig en voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria. Het is duidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal. Duiding van de tekorten en remediëring ontbreken bij de rapportering. Voor praktijk elektriciteit maakt de vakgroep gebruik van evaluatieformulieren met goed uitgewerkte evaluatiecriteria.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De vakgroep heeft het studiemateriaal gestructureerd en voldoende afgestemd op het niveau van de leerlingen. Voor elektriciteit en praktijk passen de leraren differentiatie toe en oefenen de leerlingen leerstrategieën in. Het gebruik van instructie- en vaktaal is effectief voor het bereiken van de leerplandoelstellingen.

In de praktijk- en labolessen zijn de leerlingen betrokken en nemen ze actief deel aan het lesverloop. De leraren zorgen voor remediëring en geven feedback aangepast aan de noden van alle leerlingen. In de meeste theorielessen variëren de werkvormen gaande van het onderwijsleergesprek naar verwerken, toepassen en het maken van individuele opdrachten.

4.1.1.9 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet

De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen in voldoende mate en op het vereiste beheersingsniveau. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen krijgen nagenoeg alle leerplandoelen op een evenwichtige wijze en met voldoende samenhang aangeboden. Het beheersingsniveau is voldoende afgestemd op de verwachtingen van het leerplan omdat de economische theorie in concrete, betekenisvolle contexten aan bod komt. Heel wat relevante artikels en gevalstudies vullen het leerboek, waar nodig, aan. De leerlingen volgen actief de actualiteit en koppelen die, waar mogelijk, aan de behandelde leerinhouden. Een aantal goed gekozen intra- en extramurale activiteiten verhogen het realiteitsgehalte van de aangeboden leerstof.

In beide leerjaren voeren de leerlingen een aantal opdrachten uit, waarin ze vaardigheden inoefenen in het kader van het onderzoekend leren. Die opdrachten staan echter op zichzelf, en kaderen niet in een leerlijn 'onderzoekskompetentie'. Daardoor krijgen de leerlingen onvoldoende de gelegenheid om de verschillende onderzoeksvaardigheden in een toenemende mate van zelfstandigheid en in steeds complexer wordende vraagstukken in te oefenen. De leerlingen zetten nog niet de stap van het onderzoekend leren naar het leren onderzoeken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leslokalen voldoen aan de minimale materiële vereisten van de leerplannen economie. In alle gebruikte leslokalen beschikken de leraren over een computer met projectiemogelijkheid. Geregeld maken de leerlingen gebruik van de computerlokalen waar ze individueel aan een pc met internetaansluiting kunnen werken.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is representatief voor het geheel van de leerplandoelen. De vragen zijn correct gespreid over de behandelde leerstof. De toetsen, taken en examens bevatten zowel kennis-, toepassings- als inzichtsvragen. Het niveau van de vraagstelling is doorgaans goed: de meeste leerplandoelen worden bevraagd in contexten en met behulp van de actualiteit. Een aantal toetsen en sommige examenvragen peilen dan weer uitsluitend naar begrippenkennis. De toetsen en examens zijn verzorgd opgesteld en bevatten een puntenverdeling per vraag.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen rustig en in een aangename sfeer, en de meeste leerlingen zijn bij het lesgebeuren betrokken. Het cursusmateriaal is gestructureerd en aangepast aan het talige niveau van de leerlingen. Diavoorstellingen ondersteunen de lessen en staan nadien ter beschikking op de elektronische leeromgeving. De leerlingen krijgen voldoende gelegenheid om de leerstof zelfstandig of in kleine groepjes te verwerken, in te oefenen en toe te passen. De leerlingen weten op voorhand wat van hen verwacht wordt voor de toets of het examen. Ze krijgen voldoende feedback op hun verbeterde taken of toetsen. Leerlingen die slecht scoren op een toets kunnen een inhaaltoets afleggen.

4.1.1.10 Geschiedenis in aso en tso derde graad (leerplannen D/2001/0279/006 en D/2003/0279/006)

Voldoet

In aso komen de leerplandoelstellingen op een behoorlijk beheersingsniveau aan bod in de studie van de historische samenlevingen. In tso komen voldoende leerplandoelstellingen op het vereiste beheersingsniveau aan bod. De validiteit van de evaluatie is degelijk in aso. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen voldoet nipt in tso.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Elk leerjaar in aso en tso start met een herhaling van het historische referentiekader en een toelichting bij het constructie- en discussiekarakter van de historische vorming. In heel wat thema's in aso en via enkele benaderingen in tso maken de leerlingen kennis met voorbeelden van dit constructie- en discussiekarakter.
---	---

In de afspraken over leerstofplanning (vakgroep) en in de jaarplannen zijn de leerplancriteria voor de ordening van de historische inhouden voldoende herkenbaar. De leerstof in aso en tso betreft de meest kenmerkende historische thema's en ontwikkelingen van de 19de en 20ste eeuw uit de politieke en economische domeinen van de socialiteit. Enkele relevante sociale en culturele aspecten zijn geïntegreerd in de context van de politieke en economische ontwikkelingen. Er is aandacht voor termijntonwikkelingen, wisselwerking tussen de socialiteitsdomeinen en voor niet-westerse samenlevingen geïntegreerd in probleemvelden op mondiaal vlak (bijvoorbeeld in de context van de Koude Oorlog). Verder is er gepaste actualisering van enkele historische thema's of gaan de leraren verdiepend in op belangrijke actualiteit (bijvoorbeeld Amerikaanse presidentsverkiezingen).

In de uitvoering komen in aso de geplande historische inhouden op een behoorlijk beheersingsniveau aan bod. In tso staat de leerplanrealisatie onder grote tijdsdruk. Een volwaardig aanbod van alle geplande historische probleemvelden is er moeilijk haalbaar. Een pijnpunt in dit verband, zowel in aso als in tso, is dat de studie van de overgangsfase naar een nieuwe samenlevingsvorm (periode 1750-1850) wegens tijdsgebrek in de tweede graad quasi volledig naar de derde graad is doorgeschoven. Dit zet heel veel druk op de leerplanrealisatie. Die manifesteert zich nadrukkelijk in tso met slechts één lesuur per week en geregelde lesuitval.

De studie van de meeste historische thema's gebeurt met voldoende (tso) tot uitgesproken (aso) aandacht voor situering in het historische referentiekader, duiding van relevante verbanden, wisselwerking tussen de domeinen van de socialiteit, termijntontwikkelingen, actualisering en kritische interpretatie. In aso is er bij heel wat thema's een doelgerichte verwijzing naar en duiding van aansluitende historiografie. De leerlingen maken ook enkele keren kennis met verschillende interpretaties van de betrokken probleemstellingen. Daarmee komen de meeste leerplandoelstellingen met betrekking tot kennis en inzicht en enkele vaardigheden met betrekking tot duiding en kritische interpretatie op een voldoende (tso) tot behoorlijk (aso) beheersingsniveau aan bod. De opbouw van het begrippenkader sluit geïntegreerd aan bij de studie van de historische thema's.

De toepassing van historische vaardigheden ('werken met bronnen') in de lessen verloopt overwegend aangestuurd door de leraar. Behalve in de vorm van enkele huistaken, krijgen de leerlingen weinig gelegenheid om zelfstandig bronnen historisch-kritisch te leren analyseren. Het beheersingsniveau van de bronnenanalyse is in tso niet volledig afgestemd op de betrokken leerplandoelstellingen. Vaak blijft deze beperkt tot het halen van relevante informatie uit de bron in de context van de samenstelling, de verklaring of de interpretatie van de leerinhouden. Opdrachten met toepassingen van de historische kritiek en onderzoeksvaardigheden komen in tso te weinig voor.

In aso komen de historische onderzoeksvaardigheden voldoende aan bod, onder andere in de vorm van een groepswork over een historisch probleemveld (bijvoorbeeld in de context van de Eerste Wereldoorlog en de Koude Oorlog). De opdracht is voldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd met inbegrip van tussentijdse evaluatie, reflectie en eventuele bijsturing door de leerlingen. Dat de leerlingen de presentatie in een creatieve vorm weten te gieten, is positief.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Het vaklokaal voor aso is met voldoende leermiddelen uitgerust. De leslokalen voor tso zijn uitgerust met pc en dataprojectie. Die worden frequent ingezet voor visualisering, bronnenanalyse en structurele ondersteuning van het onderwijsleerproces. Het gebruik van ICT op school door de leerlingen is beperkt. Zij kunnen wel vakinformatie en aanvullende documentatie raadplegen op het digitaal platform. Zoek- en verwerkingsopdrachten via ICT gebeuren overwegend in de vorm van huiswerk.
---	---

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Voor aso is de evaluatie samengesteld uit dagelijks werk en examens. Voor tso is er permanente evaluatie. Herhalingstoetsen, taken met bronnenverwerking, groepswork met toepassing van onderzoeksvaardigheden en de examens zijn de onderdelen van de evaluatie in aso. In elk van deze onderdelen voldoet de afstemming op de leerplandoelstellingen. De vraagstelling in toetsen en examens sluit volledig bij het onderwijsaanbod aan. Ze is gevarieerd en veelal uitdagend. Ze peilt inhoudelijk relevant naar kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. Positief zijn de richtinggevende instructies in de vraagstelling die de leerlingen duidelijk maken welke elementen de antwoorden moeten bevatten. De evaluatie mikt op een behoorlijk niveau van historisch inzicht, vaardigheden en kritische zin. Het groepswork in beide leerjaren is eveneens voldoende afgestemd op de doelstellingen met betrekking tot onderzoeksvaardigheden. De bijhorende evaluatiecriteria zijn objectief en transparant. In tso staat de permanente evaluatie nog niet op punt. De evaluatie is samengesteld uit geregelde toetsen en taken en attitudebeoordeling. De herhalingstoetsen sluiten inhoudelijk aan bij het onderwijsleerproces. De ondervraagde inhouden zijn representatief en relevant. De vraagstelling peilt echter te overwegend naar de reproductie van kennis en inzicht. Daardoor is de afstemming op de leerplandoelstellingen onvolledig. Vaardigheden (werken met bronnen) worden hoofdzakelijk via taken geëvalueerd. De vraagstelling bij de bronnenanalyse verschilt per leraar. Enerzijds is zij vooral gericht op informatieverwerving en -verwerking in de context van samenstelling, verklaring en interpretatie van historische gegevens. Anderzijds peilt ze ook naar historisch-kritische zin, maar zijn de bijhorende beoordelingscriteria weinig objectief en transparant. Met uitzondering van het groepswork voor de leerlingen van tso Handel vorig schooljaar, bevat de evaluatie in tso weinig of geen opdrachten die de historische onderzoeksvaardigheden evalueren. De integratie van de attitudebeoordeling in de evaluatie verschilt per leraar en is weinig transparant; objectieve beoordelingscriteria ontbreken.
---	--

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een ordelijk en motiverend klasmanagement en de structuur van de leerlingencursussen ondersteunen het leren van de leerlingen. Dat de leraren de vaktaal toegankelijk maken via begrippenlijsten, is positief. De focus op zelfstandigheid van de leerlingen in de derde graad gaat in het pedagogisch-didactisch handelen onvoldoende gepaard met het aanreiken van activerende werkvormen en probleemoplossende leerstrategieën. In het groepswork in aso tonen de leerlingen nochtans aan dat ze daarvoor de nodige motivatie hebben.

Bij taken, groepswork en evaluatiebeurten krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op de leerprestaties van de leerlingen. Bij zwakke resultaten zijn er vormen van remediëring, geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces. De remediëring is vooral gericht op de bijsturing van de leerhouding en de studiemethode. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen zijn er vooral compenserende maatregelen in de evaluatiepraktijk, aansluitend bij de afspraken daarover op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep werkt aan horizontale en verticale samenhang. In de derde graad resulteert dit onder andere in afspraken over het aanbod van de leerinhouden en begrippenlijsten, taakverdeling voor de opmaak van de jaarplannen. Het bewaken van de leerplangerichtheid is in ontwikkeling. De recentelijk gemaakte afspraken bieden een kader waarbinnen de bijsturing doelgericht kan gebeuren. Voor het aanbod en de evaluatie van de historische vaardigheden ontbreken vooralsnog een verticale leerlijn en de nodige afspraken.

De vakgroep staat open voor professionalisering en gaat daarbij vooral in op het bestaande aanbod van nascholingen. De leraren volgen geregeld nascholing en houden hun deskundigheid ook bij via vakliteratuur. Voor concrete vakinhoudelijke ondersteuning kan de vakgroep geen beroep doen op externe begeleiding, waardoor de reflectie op de eigen werking tot nog toe niet getoetst is aan externe feedback.

4.1.1.11 Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde (leerplan D/2015/7841/002)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatie zijn onvoldoende leerplangericht. De minimale uitrusting is onvoldoende voor een studierichting Latijn in een derde graad. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod	De implementatie van het nieuwe leerplan van de derde graad is nog in volle ontwikkeling, maar uit de huidige stand van zaken in de derde graad blijkt dat de vakgroep weinig proactief te werk is gegaan en de implementatie onvoldoende heeft voorbereid. De leerlingen realiseren gedeeltelijk de leerplandoelstellingen voor de drie leerplancomponenten taalreflectie, leatuurreflectie en cultuurreflectie. De leerlingenresultaten zijn behoorlijk tot goed, maar bij evaluatie niet valide.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Alle verplichte genres en auteurs komen aan bod, maar niet altijd evenwichtig. Zo is bijvoorbeeld de hoeveelheid gelezen tekst voor het aspect historiografie te beperkt. De leerlingennotities omvatten een degelijke inleiding op de teksten, de auteurs en de cultuurhistorische context. In sommige klasgroepen komt lectuur evenwel in het gedrang door het rijke omringende lesmateriaal. In het eerste leerjaar bestaat de kern van het aanbod uit een leerboek, dat aangevuld wordt met eigen materiaal. In het tweede leerjaar wordt gewerkt op basis van een eigen cursus, die diepgaand is uitgewerkt, maar geen expliciete relatie vertoont met de leerplandoelstellingen. De Latijnse teksten worden aangevuld met teksten in vertaling. In het tweede leerjaar lezen de leerlingen een aantal teksten cursorisch.

Tijdens de lectuurfase volgen de leraren de lineaire lectuurmethode, maar zij hanteren deze niet gelijkgericht. Ook de mate waarin de leerlingen expliciet de lectuurmethode zelfstandig leren toepassen, is verschillend per leerjaar en globaal gezien onvoldoende voor een derde graad. Heldere afspraken en een leerlijn zijn er niet.

Woordenschat en spraakkunst krijgen terecht minder gewicht en de kennis ervan wordt door herhalingen paraat gehouden.

De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen onderzoekscompetentie, die sinds 2006 van kracht zijn, niet. Zij hebben geen besef van de verschillende soorten poolspecifieke onderzoeksmethoden noch ervaring met de problematiek van het stellen van een onderzoeksvraag. Wel zoeken de leerlingen informatie op in functie van creatieve en andere opdrachten. Ook bij een presentatie aan hun medeleerlingen over een cultureel item komen een aantal deelvaardigheden van onderzoekscompetentie aan bod. Reflectie over de gevolgde werkwijze is afwezig. De leerlingen zijn zich niet bewust van de verschillende fasen waaruit een onderzoek bestaat en passen die ook niet toe.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De minimale uitrusting die aanwezig of beschikbaar, is te beperkt voor een derde graad; waarin leerlingen met een grotere mate van zelfstandigheid aan het werk gaan. De school stelt geen vaklokalen ter beschikking. Alle leslokalen zijn uitgerust met scherm, beamer en internetverbinding. De klaslokalen vormen geen krachtige leeromgeving. Het leermateriaal in de klassen is beperkt tot het leerboek of het cursusmateriaal. Dit nodigt niet uit tot andere werkvormen dan het onderwijsleergesprek.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Computerlokalen en laptops zijn via reservatie vlot beschikbaar, maar de vakgroep maakt daar weinig gebruik van. Naslagwerken of ander extra lees-en leermateriaal zijn niet beschikbaar op de school. De leerlingen krijgen per leerjaar een enkele opdracht waarbij zij ICT –vaardigheden inzetten. Op schoolniveau geldt de afspraak dat het dagelijks werk één derde en de examens twee derden van het jaartotaal uitmaken. Een frequente toetsing onderbouwt de leerlingenresultaten. De vakgroep heeft nog geen afspraken over de puntengewichten voor de verschillende leerplancomponenten in examens en dagelijks werk. De evaluatiepraktijk is niet valide omdat de toetsen niet bewust gebaseerd zijn op de doelstellingen van het leerplan. De vakgroep evalueert een aantal leerplandoelstellingen die traditioneel deel uitmaken van het onderwijs oude talen. De nieuwe evoluties worden daardoor over het hoofd gezien. In het eerste leerjaar bevragen de examens vrij representatief de drie leerplancomponenten. In het tweede leerjaar krijgen de leerlingen echter examenopdrachten, die weinig of geen enkel verband houden met de leerplandoelstellingen of zelfs met de klassieke oudheid. De evaluatie dagelijks werk varieert sterk per leraar en omvat niet in elke klasgroep niet-behandelde teksten. In sommige klasgroepen komen lectuur en cultuur nauwelijks aan bod binnen de evaluatie dagelijks werk, in andere klasgroepen is er minder discrepantie tussen de evaluatie dagelijks werk enerzijds en de examens anderzijds. De bevraging van woordenschat gebeurt zelden of nooit in een functionele context. Over de evaluatiecriteria en de rapportering van onderzoeksopdrachten zijn op schoolniveau geen overkoepelende afspraken gemaakt. Een doelgerichte evaluatie van de leerplandoelstellingen onderzoekscompetentie Latijn ontbreekt.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen in een rustig leerklimaat. De leraren sturen vrij sterk het leerproces, wat de zelfredzaamheid van de leerlingen niet ten goede komt.

De documenten ter ondersteuning van de leerlingen zoals de cursussen, de woordenlijsten en de grammaticale overzichten zijn degelijk uitgewerkt, maar nog niet allemaal aangepast aan de nieuwe benadering van de Latijnse zin die door het leerplan vooropgesteld wordt. In verband met de aan te leren onderzoeksvaardigheden krijgen de leerlingen in het ene leerjaar achtergrondinformatie, waar in het andere leerjaar geen gebruik wordt van gemaakt. De leerlijn voor lektuurmethode zit vervat in de gehanteerde leerboeken. Maar de vakgroep bewaakt onvoldoende de verticale samenhang tussen het leerboek in het eerste en de eigen cursussen in het tweede leerjaar.

De leerlingen krijgen de gelegenheid om hun leesvaardigheid doelgericht uit te bouwen met behulp van de cursorische lectuur, de stappenplannen en verbeterleutels.

De vakgroep onderschrijft de visie op remediëring die op schoolniveau is ontwikkeld, maar heeft nog geen afspraken gemaakt over de wijze waarop ze deze concretiseren op vakniveau.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep bestaat uit de leraren Latijn van de drie graden. Zij overlegt formeel twee à driemaal per jaar met agenda en verslaglegging. De vakgroepverslagen van de afgelopen jaren bevatten weinig afspraken over leerinhouden, leerbegeleiding en evaluatiepraktijk. Ondanks de recente vernieuwing van de leerplannen in alle graden zijn aspecten van gezamenlijke leerplanstudie afwezig. De vakgroep onderzoekt onvoldoende welke leerplandoelstellingen, leerinhouden en vaardigheden zij met welke auteurs en welke aspecten wil nastreven en maakte alleen afspraken over de per leerjaar te behandelen aspecten. De vakgroep bewaakt dus onvoldoende de verticale samenhang van het curriculum binnen de graad.

Elkaar feedback geven of het samen ontwikkelen van toetsen en lesmateriaal is nog geen onderdeel van de vakgroepwerking. De leraren delen met elkaar de informatie uit de gevolgde bijscholingen, die bijna altijd vakinhoudelijke thema's betreffen.

De vakgroep maakt geen gebruik van de ondersteunende informatie die het leerplan bevat zoals noodzakelijke overlegthema's voor de vakgroep en leerlijnen. Uit het onderzoek blijkt dat een verdere professionalisering, vooral betreffende het doelgericht aanleren van de valentiegrammatica en de daarbij aansluitende leesmethode zich opdringt.

4.1.1.12 Specifiek gedeelte in derde graad bso in de studierichting Auto (leerplan D/2012/7841/027)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is niet valide en onvoldoende transparant.

Onderwijsaanbod Voor praktijk bereiken de leerlingen de onderwijsdoelstellingen niet in voldoende mate. Het aanbod is onvoldoende afgestemd op de

Volledigheid leerplandoelstellingen. De verschillende onderdelen van het leerplan, kennis,

Evenwicht vaardigheden en attitudes komen niet evenwichtig aan bod. Het aanbod is

Beheersingsniveau onvoldoende gestructureerd en het vertoont onvoldoende horizontale en

Samenhang verticale samenhang. De leraren maken nog geen gebruik van een goed uitgewerkte en bij het leerplan aansluitende opdrachtenreeks. Vorig schooljaar was er onvoldoende continuïteit waardoor de leerplanrealisatie niet aantoonbaar en onvolledig was. Voor praktijk zijn er geen documenten of realisatiebewijzen die aantonen welke leerplandoelstellingen de leerling bereikt heeft. Vorig schooljaar werd de leerplanrealisatie bovendien gehypothekeerd door de minder goede uitrusting en de verhuis naar de nieuwe infrastructuur. Dit schooljaar is er voor praktijk een betere afstemming op de leerplandoelstellingen, maar het aanbod is nog te sterk afhankelijk van occasionele opdrachten.

Voor theorie bereiken de leerlingen de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De theoretische leerinhouden sluiten voldoende aan op de praktische werkopdrachten. Uit de bijgewoonde lessen blijkt een degelijke vakdeskundigheid. Het samenzetten van beide klassen bemoeilijkt soms een optimale afstemming van de leerinhouden op de praktijkopdrachten.

In het eerste en tweede leerjaar organiseert de school stages. De inhoud van de stages sluit voldoende aan bij de opleidingsdoelstellingen.

De verslagen van de geïntegreerde proef die overwegend bestaan uit kopieer- en opzoekwerk, zijn onvoldoende afgestemd op de essentie van de studierichting. De beschreven activiteiten die gerelateerd zijn aan de leerplandoelstellingen zijn beperkt. Uit werkplaatsbezoeken en gesprekken blijkt dat de leerlingen weinig zelfstandig werken aan hun overwegend mondeling opgelegde werkopdrachten.

Uitrusting De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen en ICT-uitrusting voor de realisatie van de leerplandoelstellingen.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De vakgroep zet het beschikbare didactisch materiaal en de schooluitrusting nog niet optimaal in met het oog op het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. De werkplaats en het nabijgelegen vaklokaal zijn voorbeeldig ingericht.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie voor praktijk is niet valide. Houding en observatie zijn hier overwegend de referentie. Van objectieve evaluatiecriteria is geen sprake. Voor praktijk komen de leerplandoelstellingen niet effectief en onevenwichtig aan bod in de evaluatie. De opdrachten zijn niet eenduidig en niet in voldoende mate afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Voor praktijk zijn de leerlingen vooraf niet op de hoogte van de evaluatiecriteria. Het is onduidelijk voor welk deel de evaluatie meetelt in de bepaling van het eindtotaal.
	Voor de technische vakken is de evaluatie beter afgestemd op de leerplandoelstellingen, maar reproductie van kennis overweegt nog sterk op inzicht en toepassing.
	De stagebeoordelingsdocumenten zijn vaak onvolledig of niet ingevuld. Voor elektriciteit is het klasgemiddelde voor dagelijks werk ondermaats. Rapportcommentaren zijn schaars en wanneer ze toch voorkomen betreft het vooral attitudebeoordeling. Duiding van de tekorten en remediëring ontbreken.
	De evaluatie van de geïntegreerde proef bestaat uit de beoordeling van een praktische realisatie, het daar bijhorende dossier en de presentatie ervan. Het eigen werk van de leerling komt niet duidelijk aan bod in de verslaggeving.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Goed uitgewerkte en op het leerplan gebaseerde praktijkopdrachten en een daaraan gekoppeld evaluatiesysteem ontbreken. Voor de technische vakken heeft de vakgroep het studiemateriaal gestructureerd en voldoende afgestemd op het leerplan en het niveau van de leerlingen. Een inhoudsopgave ontbreekt nog.
	De leraren passen differentiatie toe en de leerlingen oefenen leerstrategieën in. Het gebruik van instructie- en vaktaal is effectief voor het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leraren zorgen voor remediëring en geven feedback aangepast aan de noden van alle leerlingen. De stagedocumenten en de stagebegeleiding voldoen aan de vigerende reglementering. De begeleiding verloopt gemoedelijk en taakgericht.

4.1.1.13 Maatschappelijke vorming (mavo) in bso derde graad (leerplan D/2014/7841/017)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn niet in alle onderdelen voldoende afgestemd op het vaardigheidsgericht en functioneel karakter van de leerplandoelstellingen. Het beheersings- en verwerkingsniveau van de ondersteunende basisvaardigheden voldoen niet. Sommige doelstellingen 'natuurwetenschappelijke kennis en vaardigheden' ontbreken in het onderwijsaanbod.

Onderwijsaanbod	Met uitzondering van enkele thema's verbonden aan de actualiteit en enkele aanvullende werk- en presentatieopdrachten, is het leerwerkboek de dominante leidraad van het onderwijsproces. Het aanbod van de ondersteunende basisvaardigheden bereikt niet het vereiste beheersings- en verwerkingsniveau bij de leerlingen. Veel opdrachten zijn herleid tot oefeningen begrijpend lezen, analyse-, kijk- en luisteropdrachten op basis van inhoudsvragen bij aangereikte informatiebronnen (onder andere via het leerwerkboek, ICT of audiovisuele bronnen). Op die manier verwerven de leerlingen onvoldoende zoek-, selectie- en verwerkingsstrategieën. De contexten in de werkopdrachten zijn veelal fictief en houden niet altijd voldoende rekening met de complexiteit van concrete en levensechte situaties. De vraagstelling is vaak onvoldoende gericht op het functioneel gebruik van de verworven informatie in een context van probleemoplossend denken en handelen. In het eerste leerjaar van de graad komen onvoldoende rekenvaardigheden aan bod. In het tweede leerjaar is het aanbod niet volledig (zie leerplandoelstellingen 3-5 en bijhorende pedagogische wenken).
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De toepassing van ondersteunende basisvaardigheden gebeurt onvoldoende met behulp van leer- en organisatiestrategieën. Doelstellingen met betrekking tot organisatiebekwaamheid en zelfstandigheid van uitvoering (individueel of in groep) zijn onvoldoende expliciet geïntegreerd in de werkopdrachten, bijvoorbeeld de OVUR-procedure (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren).

Via de aangeboden leerinhouden in het leerwerkboek en de bespreking van enkele relevante actuele thema's komen de meeste leerplandoelstellingen 'maatschappelijke vaardigheden' aan bod. De leerlingen verwerven voldoende kennis en inzicht rond tijd- en ruimtebewustzijn en maatschappelijk en ethisch bewustzijn en verantwoordelijkheid. Wat het maatschappelijk bewustzijn betreft worden de leerlingen er niet altijd doelgericht toe aangezet hun kennis en inzicht te gebruiken in authentieke, realiteitsgebonden probleemstellingen. Wat de 'natuurwetenschappelijke kennis en vaardigheden' betreft komen de doelstellingen met betrekking tot biologische evolutie en erfelijke kenmerken voldoende aan bod. Leerinhouden met betrekking tot 'toepassingen uit de eigen leefwereld in verband brengen met natuurwetenschappelijke verschijnselen' en 'de bijdrage van natuurwetenschappen tot een duurzame samenleving' ontbreken in het onderwijsaanbod.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De uitrusting en leermiddelen voor mavo beantwoorden niet volledig aan de materiële leerplanvereisten. De leerlingen kunnen gebruikmaken van ICT, maar daarvoor moeten ze naar de computerklas die niet elke les beschikbaar is. Als alternatief kunnen tablets gereserveerd worden. De leerlingen beschikken over onvoldoende naslagwerken of authentieke informatiedocumenten. Actuele media worden niet optimaal geïntegreerd in het onderwijsproces. De onvolledige beschikbaarheid van de vereiste leermiddelen belemmert de toepassing van de ondersteunende basisvaardigheden op het vereiste beheersingsniveau.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk is samengesteld uit taken, toetsen en attitudebeoordeling. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet niet. Gezien de evaluatie inhoudelijk aansluit bij het onderwijsaanbod, zijn het beheersings- en verwerkingsniveau van de ondersteunende basisvaardigheden in de evaluatieopdrachten eveneens ontoereikend. De betrokken vaardigheden worden overwegend geëvalueerd aan de hand van werkopdrachten in het leerwerkboek of op basis van aangeboden informatiebronnen en bijhorende inhouds- of verwerkingsvragen. Toepassingen van zoek-, selectie- en verwerkingsopdrachten in realiteitsgebonden probleemstellende contexten komen onvoldoende voor. Bij zelfstandig werk of groepswork horen zelden expliciete evaluatiecriteria met betrekking tot de toegepaste strategieën en organisatiebekwaamheid. Vormen van zelf- of peerevaluatie met gebruik van beoordelingscriteria komen zelden of nooit voor. De vraagstelling in de examens en de toetsen sluit inhoudelijk nauw bij de leerinhouden en de bijhorende oefeningen in het leerwerkboek aan. Ze is hoofdzakelijk gericht op enerzijds de reproductie van aangeleerde kennis en vaardigheden en anderzijds op informatieverwerking op basis van aangereikte tekst-, beeld- of andere informatiebronnen. De kennis, inzichten en vaardigheden die ondervraagd worden, zijn relevant in de context van de meeste doelstellingen ‘maatschappelijke vaardigheden’. De evaluatie is echter onvoldoende gericht op het functioneel gebruik daarvan of eventuele kritische reflectie daarover. De integratie van de attitudebeoordeling in de evaluatie verschilt per leraar en is weinig transparant; objectieve beoordelingcriteria ontbreken.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een ordelijk en motiverend klasmanagement, werkafspraken en leertips zijn duidelijk herkenbare onderdelen van de leerbegeleiding. De frequente werkopdrachten in de lessen laten toe de leerlingen individueel te begeleiden. Over het algemeen ontbreekt in de leerbegeleiding een structurele aanpak voor de ontwikkeling naar zelfstandig probleemoplossend leren. Bij de werkopdrachten (zelfstandig werk of in groep) leren de leerlingen onvoldoende leerstrategieën gebruiken, bijvoorbeeld zoek-, selectie- en verwerkingsstrategieën, leesstrategieën, gebruik van ondersteunende leermiddelen, reflectie en zelfevaluatie.

Bij oefeningen, taken en toetsen krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is voldoende feedback op de leerprestaties van de leerlingen. In geval van tegenvallende resultaten stellen de leraren zich beschikbaar op voor remediëring. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen zijn er vooral compenserende maatregelen in de evaluatiepraktijk, aansluitend bij de afspraken daarover op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroepwerking vertoont nog niet de gewenste inhoudelijke diepgang. De expliciete koppeling van de leerinhouden aan de leerplandoelstellingen in de jaarplannen gebeurt iets te vrijblijvend zonder diepgaande leerplanstudie met inbegrip van de analyse van de pedagogische wenken.

De leraren staan open voor professionalisering. De gevolgde nascholing is overwegend afgestemd op het beschikbare aanbod en op algemeen pedagogische thema's. Ze is onvoldoende afgestemd op de concrete noden, namelijk de realisatie van ondersteunende basisvaardigheden in concrete contexten op het vereiste beheersingsniveau en de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen. Voor concrete vakinhoudelijke ondersteuning kan de vakgroep geen beroep doen op externe begeleiding, waardoor de reflectie op de eigen werking tot nog toe onvoldoende getoetst is aan externe feedback.

4.1.1.14 Elektriciteit in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken (leerplan 2013/7841/018)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De didactische materiële uitrusting ondersteunt voorbeeldig de leerplanrealisatie. De evaluatie is valide. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen geclusterd aangeboden in een deel theorie en een deel realisaties praktijk. De leraren delen het theoretisch gedeelte nogmaals op in subvakken met onder andere de volgende pedagogische benamingen: installatiemethoden, automatisatie en elektriciteit en lab. Door deze aanpak worden de leerplandoelstellingen, die geformuleerd zijn als een geheel van kennis, vaardigheden en attitudes, minder geïntegreerd aangeboden.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplandoelstellingen zijn nog niet volledig vertaald naar projecten in de zin zoals voorzien in het leerplan en naar analogie met de projecten in de tweede graad. De oorzaak hiervan is de vakkenopsplitsing en de verhuis naar de nieuwe vak- en praktijklokalen. Door over de volledigheid van de leerplandoelstellingen te waken via de opmaak van kruistabellen en vorderingsplannen kunnen de leraren aantonen dat de meeste leerplandoelstellingen toch aangereikt werden. De leerplandoelstellingen komen volgens het verwachte beheersingsniveau aan bod. Heel wat theoretische inhouden zijn aangereikt in functie van de praktische toepassingen en worden herhaald tijdens de praktijklessen omdat het aanbod theorie en praktijk niet synchroon verloopt. Zo probeert de vakgroep ervoor te zorgen dat de nodige theoretische kennis opgefrist wordt bij de uitvoering van een praktische oefening.

De labo-opdrachten volgen een duidelijke groeilijn en zijn afgestemd op het beheersingsniveau van de studierichting.

Ook de geïntegreerde proef (gip) is kwaliteitsvol en voldoende afgestemd op het beheersingsniveau van de studierichting. Ze is steeds gekoppeld aan een praktische uitvoering, wat de praktische vaardigheden van de leerlingen in belangrijke mate aanscherpt. Het gip-dossier bevat nog veel overbodige informatie.

Tijdens de stage maken de leerlingen van beide leerjaren kennis met de bedrijfscultuur en leren zij werkzaamheden uitoefenen in teamverband. De stagecontracten vermelden de specifieke te bereiken doelstellingen. De stage voor de leerlingen van het eerste leerjaar is vooral gericht op residentiële installaties terwijl die voor het tweede leerjaar in de mate van het mogelijke op de industriële installaties focust. Uit de logboeken blijkt dat sommige stagegevers meer dan eens werken laten uitvoeren die geen leerplandoelstellingen zijn en geen meerwaarde betekenen voor het beroep van de elektrotechnisch installateur.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over de minimale leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. Het materiaal is gloednieuw en volgt de technologische vernieuwingen. Het vaklokaal oogt aangenaam en nodigt leerlingen uit om veilig te werken. De school beschikt over de noodzakelijke ICT-uitrusting voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen met betrekking tot het technisch tekenen en de sturingen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie voor de technische vakken bestaat uit dagelijks werk en examens. De toetsen en examens zijn verzorgd, de meeste doelstellingen komen evenwichtig aan bod, maar de nadruk ligt sterk op kennisreproductie. De evaluatie voor het praktisch gedeelte verloopt volgens het systeem van de permanente (lees gespreide) evaluatie. Er is voldoende aandacht voor proces- en productevaluatie. De beoordeling van de vakattitudes wordt volgens een verantwoord aandeel meegenomen in het cijfer op het rapport.

De evaluatie van de stage voldoet. De activiteiten en in het bijzonder de beroepsvaardigheden worden, net zoals de vakattitudes, geëvalueerd door de stagegever.

De evaluatie van de gip is transparant. Er is een duidelijke verdeling opgemaakt voor de samenstelling van het eindresultaat. De criteria zijn besproken met de leerlingen zodat ze weten waaraan zich te houden. Het jaarrapport vermeldt bijkomend de evaluatieresultaten van de geïntegreerde proef. Het behaalde resultaat speelt net als de stage een belangrijke rol bij de einddeliberatie.

Rapporteringspraktijk

Transparantie
Leerondersteunend

Leerlingen en ouders krijgen regelmatig informatie over de prestaties via de rapporten. De ouders ontvangen samen met het rapport een overzicht van de evaluatiemomenten en verkrijgen hiermee inzicht in de samenstelling van het cijfer op het rapport. De leerondersteunende feedback op de evaluatiedocumenten is bemoedigend, maar beperkt, waardoor de leerling slechts in geringe mate kan weten wat hij dient te verbeteren en bij te sturen. Hier heeft de vakgroep nog een werkpunt.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De vakgroep gebruikt naast leerboeken ook zelfontwikkeld lesmateriaal dat gestructureerd gebundeld is zodat de leerlingen een duidelijk overzicht hebben van de leerinhouden. Voor de praktijklessen zijn realiteitsgebonden oefeningen opgesteld met een voldoende hoog niveau, wat leerlingen uitdaagt om na te denken over mogelijke oplossingen bij een voorgelegd probleem.

De leerlingen krijgen leerstofoverzichten aangeboden om het examen voor te bereiden. Zij krijgen eveneens een in de vakgroep afgesproken sjabloon voor het maken van laboverslagen. Zo wil de vakgroep de leerlingen voorbereiden op een eventueel voortgezet onderwijs.

Regelmatig krijgen de leerlingen mondelinge feedback. De geïntegreerde proef krijgt een degelijke opvolging met een schriftelijke feedback bij de tussentijdse evaluatie. Een neerslag hiervan is toegevoegd aan het rapport.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

Overleg
Vorming

De vakgroep bewaakt het aanbod van de doelstellingen op basis van een kruistabel, vorderingsplannen en regelmatig overleg. Gezamenlijke afspraken over de evaluatiepraktijk kwamen nog niet aan bod. De professionalisering bestaat zowel uit het volgen van vakgebonden als pedagogisch-didactische vormen.

4.1.1.15 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)

Voldoet

De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen in voldoende mate en op het vereiste beheersingsniveau. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplanrealisatie is een voorbeeld van goede praktijk. De leerlingen krijgen alle leerplandoelstellingen evenwichtig en samenhangend aangeboden. De leerinhouden zijn op een doordachte manier verdeeld over de twee titularissen. Het beheersingsniveau is voldoende afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. De leerlingen verwerven de beoogde kennis, vaardigheden en attitudes op een concrete en praktijkgerichte wijze. De meer theoretische leerstofonderdelen komen aan bod in betekenisvolle contexten. De leraren vullen daartoe het leerboek aan met relevant tekst- en beeldmateriaal. Voor de verwerking van de boekhoudkundige leerinhouden maken de leerlingen gebruik van een professioneel softwarepakket. Ook de ondersteunende ICT-doelstellingen van het leerplan komen ruimschoots aan bod. Een groot aantal goed gekozen intra- en extramurale activiteiten dragen bij tot het levensecht aanbieden van de leerstof. Tijdens de stage realiseren de leerlingen heel wat leerplandoelstellingen in een realistische context.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De leslokalen voldoen aan de minimale materiële vereisten van de leerplannen bedrijfseconomie. In alle gebruikte leslokalen beschikken de leraren over een computer met projectiemogelijkheid. De leerlingen van de derde graad Handel brengen hun eigen laptop mee. De school stelt de internetaansluiting en de vereiste softwarepakketten ter beschikking.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie van het dagelijks werk bezit een voldoende formatief karakter door de frequentie van de taken en toetsen en de feedback die de leraren erop geven. Het gevraagde beheersingsniveau beantwoordt aan de verwachtingen van de leerplannen. Kennis wordt uitsluitend in contexten bevraagd en de moeilijkheidsgraad van de toepassingen en oefeningen neemt doorheen de graad toe. Op de zeer uitgebreide examens dienen de leerlingen hun competenties volop in te zetten om vaak ingewikkelde probleemstellingen aan te pakken. Hierbij maken ze gebruik van de verschillende softwarepakketten en van het internet. De geïntegreerde proef is opgebouwd rond de stageonderneming. Naast bedrijfseconomie komen hierbij ook de taalvakken aan bod, wat de proef een voldoende geïntegreerd karakter geeft. Voor de evaluatie wordt een transparante en evenwichtige puntenverdeling per vak gehanteerd. Behalve op het inhoudelijke aspect staan er ook punten op attitudes. Zowel het proces als het product worden in de eindscore verrekend.

Leerbegeleiding De leraren zetten vooral in op preventieve leerbegeleiding door het creëren van een krachtige leeromgeving. Het cursusmateriaal is gestructureerd en aangepast aan het talige niveau van de leerlingen. De leerlingen krijgen voldoende gelegenheid om de leerstof zelfstandig of in kleine groepjes te verwerken, in te oefenen en toe te passen. In het eerste leerjaar van de derde graad maken ze klassikaal samenvattingen en schema's. De leerlingen weten op voorhand wat van hen verwacht wordt voor de toets of het examen. Wie slechte resultaten behaalt, kan een beroep doen op een uitgebreid aanbod van remediëringactiviteiten. Voor instromers uit andere studierichtingen tekenen de leraren een individueel remediëringstraject uit.

Preventief
Curatief

4.1.1.16 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 inzake de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs (B.S. 01.03.2007))

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen worden in voldoende mate nagestreefd. Het OKAN-team bestaat uit een groep geëngageerde personeelsleden met een ervaren vaste kern en daarnaast een aantal leraren met wisselende ervaring in het OKAN-onderwijs. De leerlingen worden nauwgezet opgevolgd en uitstekend begeleid. De vakgroep stemt de evaluatie en de rapportering af op de concretisering van de ontwikkelingsdoelen. De materiële uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod is voldoende afgestemd op de noden van de leerlingen. Op basis van de informatie, die tijdens de inschrijving ingewonnen wordt, deelt het team de leerlingen voorlopig in. Tijdens de eerste drie schoolweken brengen de leraren via observatie en het afnemen van cognitieve vaardigheidstesten de beginsituatie verder in kaart. Het OKAN-team vertaalde de ontwikkelingsdoelen naar meer concrete en meetbare doelen. Deze concretisering staan centraal in het aanbod en de evaluatie.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het programma omvat doelgerichte aandacht voor de taalhandelingen in verband met de vaardigheden luisteren, lezen, schrijven en spreken. Daarnaast organiseert het team een aantal thematisch opgebouwde gehelen en projecten met zowel maatschappelijk relevante als schoolgerelateerde inhoud. Daarin wordt specifiek aandacht besteed aan de doelen betreffende ICT, techniek, leren leren, gecijferdheid, tijd en ruimte.

De ontwikkeling van de sociale vaardigheden en de attitudes krijgt gerichte aandacht in reële oefenmomenten onder andere in de lessen lichamelijke opvoeding. Binnen een brede vorming nemen de leerlingen van de onthaalklas zowel deel aan voor hen specifiek georganiseerde als aan een aantal op schoolniveau georganiseerde projecten. Het OKAN-team organiseert talrijke extramurale bezoeken die de maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen verhogen. De klastitularis concentreert zich op de taalhandelingen terwijl de andere leraren rond thema's en algemene doelen werken.

Via een schoolwerkplan houdt het OKAN-team het curriculum overzichtelijk. Op basis van een recente SWOT-analyse definieerde het team een aantal werkpunten betreffende het onderwijsaanbod zoals extra aandacht voor het in kaart brengen van de verschillende verwerkingsniveaus van de talige doelstellingen en een grotere aandacht voor leren leren en strategieën.

Uitrusting
*ICT
 Inzet uitrusting
 Leermiddelen*

De lesgroepen van de anderstalige nieuwkomers gebruiken dezelfde leslokalen als de leerlingen van het regulier onderwijs. Het OKAN-team vormde deze vaste OKAN-lokalen om tot stimulerende en functioneel ingerichte klasruimtes. Er zijn voldoende materiële middelen aanwezig om de lespraktijk te ondersteunen. Eén van de drie leslokalen is voorzien van een scherm, een beamer en internetverbinding. Computerlokalen en laptops bieden verder mogelijkheden tot ICT-integratie. Het lerarenteam zet het beschikbare ICT-materiaal in de klas efficiënt in. Het niet aanwezig zijn van een (aantal) vaste computer(s) per klaslokaal beperkt de mogelijkheden voor de integratie van ICT op leraren- en leerlingenniveau tot de in de computerlokalen structureel ingeroosterde lesuren.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
 Volledigheid
 Beheersingsniveau
 Transparantie*

De evaluatiepraktijk bestaat uit kleinere evaluatiemomenten tijdens het dagelijks werk - pen en papier toetsen, observaties door de leraren, peerevaluatie - en examens. Concretisering van de ontwikkelingsdoelen staan vermeld op toetsen en examens en vormen het uitgangspunt voor de toetsing en rapportering. Zowel tijdens dagelijks werk als examens komen alle (taal)vaardigheden voldoende evenwichtig en vaardigheidsgericht aan bod. De resultaten van de evaluatie worden aangewend om het leertraject van de individuele leerling bij te sturen.

Rapporteringspraktijk

De rapporteringspraktijk geeft een procesmatig en vaardigheidsgericht beeld van de vorderingen van de leerlingen. Deze rapportering krijgt concreet vorm via een taalfiche, die de taalvaardigheden van de leerlingen viermaal per jaar in kaart brengt en een competentierapport. De taalfiche toont het chronologisch overzicht van de evolutie in taalvaardigheid meer bepaald het realiseren van bepaalde taaldoelstellingen. De persoonlijke woordcommentaar bij elke taalvaardigheid zorgt voor een verdere toelichting. Een verdere uitdieping en verduidelijking van de evaluatiecriteria voor het omschrijven van het beheersingsniveau van de taalvaardigheden zijn in ontwikkeling.

Het competentierapport brengt viermaal per jaar alle vaardigheden en attitudes in kaart. Zowel de taalfiche als het competentierapport worden met de leerlingen en de ouders of voogd besproken.

Leerbegeleiding De OKAN-leerlingen worden nauwgezet opgevolgd en begeleid onder andere door middel van de OKAN-klassenraad en de leerbegeleider. De leerlingen worden in verschillende klasgroepen ingedeeld op basis van hun (taal)vaardigheidsniveau. Het aantal groepen is afhankelijk van de instroom en de beschikbare uren. Het aantal leerlingen fluctueert immers sterk, afhankelijk van de maatschappelijke context.

*Preventief
Curatief*

Het naburige asielcentrum voor niet-begeleide minderjarige asielzoekers genereerde een vrij homogene instroom van adolescenten uit eenzelfde thuisland. Na de sluiting van dit centrum veranderde de samenstelling van leerlingenpopulatie en daalde het aantal leerlingen.

Het team past een flexibele groepering van de leerlingen toe. Zo waren er twee vaste klasgroepen in het tweede semester van het schooljaar 2016-2017, die omwille van differentiatie soms opgedeeld werden in vier groepen. In het laatste semester van dit schooljaar wordt een derde groep opgestart.

Het OKAN-team blijft niet bij het vaststellen van problemen en diagnoses, maar zoekt doelgericht concrete oplossingen al dan niet met behulp van het CLB en andere organisaties.

Op het vlak van preventieve leerbegeleiding (leren leren) werden door de vakgroep gelijkgerichte afspraken gemaakt betreffende verschillende aspecten van leren leren onder andere de organisatie en planning van schoolwerk en het voorbereiden van examens en het maken van een keuze na OKAN.

De leraren hanteren activerende en communicatieve werkvormen gericht op de ontwikkeling van de taalvaardigheden. Leerlingen met specifieke taal- of leermoeilijkheden krijgen bijkomende ondersteuning. Een concrete en uitgebreide set van school- en klasafspraken wordt met de leerlingen doorgenomen.

**Sociale en emotionele
begeleiding**

Het OKAN-team levert inspanningen om de anderstalige nieuwkomers zo goed als mogelijk te integreren in het schoolleven. Hun klaslokalen liggen verspreid over de verschillende gebouwen. De pauzes zijn gemeenschappelijk met de leerlingen van het regulier onderwijs. De OKAN-leerlingen nemen samen met de overige leerlingen deel aan enkele activiteiten zoals de sportdag en de VOET-dag. Zij dienen zich aan dezelfde leer- en leefregels te houden. De opvolging van hun houding en inzet gebeurt consequent. Afwezigheden en de telatkomers worden nauwgezet opgevolgd. Daarnaast besteedt het lerarenteam veel aandacht aan het welbevinden van de leerlingen.

Loopbaanbegeleiding De school besteedt veel aandacht aan de begeleiding van de overgang van de anderstalige nieuwkomers naar het regulier onderwijs. Verschillende initiatieven zijn gericht op de loopbaanbegeleiding van de leerlingen. Binnen de eigen school kunnen de leerlingen van een aantal vakken proeflessen volgen. Via snuffelstages maken de leerlingen kennis met het onderwijsaanbod van andere scholen. De vervolgcoaches volgen het traject van de anderstalige nieuwkomers nauwgezet op. De ontvangende scholen worden geïnformeerd en begeleid. Ook de oud-leerlingen kunnen nog een beroep doen op bijkomende ondersteuning door de vervolgcoach. De school verzamelt gegevens over de doorstroom van hun OKAN-leerlingen en hun resultaten in het vervolgonderwijs.

Onderwijsorganisatie Voor de organisatie van de onthaalklas besteedt de school een groot gedeelte van de toegekende uren-leraar uit het specifieke en het reguliere lestijdenpakket. Een aantal uren worden door het beleid in reserve gehouden om een eventuele plotse grotere instroom op te vangen. De klasgrootte is beperkt en de leerlingen krijgen voldoende ondersteuning.

De uren-leraar voor de opdracht van de vervolgcoach worden op een correcte wijze ingevuld. De school organiseert het opgelegd minimum van 28 lestijden per klasgroep. Hiervan worden twee wekelijkse uren-leraar besteed aan lichamelijke opvoeding en twee aan godsdienst.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming De teamwerking verloopt via regelmatige overlegmomenten en tijdens het overleg worden zowel praktische als pedagogisch-didactische onderwerpen behandeld. De teamleden werden geselecteerd op basis van hun competenties en hun interesse voor het onderwijs aan anderstaligen. De personeelsbezetting is niet stabiel. De vaste kern van het team, de coördinator en de vervolgcoaches ontwikkelden in functie van het wisselende lerarenkorps een groot aantal ondersteunende documenten om de beginnende leraren te helpen en om de gelijkgerichtheid tussen alle leraren te bewaken. Materiaal en tips worden gedeeld via het elektronisch platform.

De coördinator en de vervolgcoaches volgen talrijke bijscholing, die ze delen met de rest van het team. Zij spelen een cruciale rol in de werking van het OKAN-team en streven constant naar een verbetering van de kwaliteit van het OKAN-onderwijs. Het netwerk van OKAN-scholen en de pedagogische begeleiding ondersteunen hen in dat streven.

4.1.1.17 VOET

Voldoet

De school streeft in voldoende mate de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET. De school baseert de VOET-activiteiten op haar visietekst (de VOETpaden voor een leven in beweging), haar vernieuwde 'opvoedingsproject' en op de leerplannen.

De school maakt jaarlijks een VOET-inventaris per graad en per klas en kent de hiaten. De schoolleiding stimuleert de VOET-werking bij het lerarenteam. Per schooljaar zijn er verschillende projecten binnen een bepaalde context met een waardevolle invulling van de VOET.

Ondersteuning De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De school streeft naar een breed draagvlak voor de VOET-werking bij de leraren door ze inhoudelijk te ondersteunen.

De VOET-kerngroep stond/staat in voor het aansturen, coördineren en opvolgen in functie van de VOET-werking. Zij werkten daartoe enkele contexten in detail uit over de graden heen. De school communiceert over de VOET met de leraren tijdens de personeelsvergaderingen, maar ook met de ouders bij het organiseren van uitstappen of extracurriculaire activiteiten.

De leraren koppelen de VOET aan elke projectaanvraag of 'niet lesactiviteit' (NLA). Het lerarenteam is bereid mee te werken aan VOET-projecten of om binnen de vakgroep de realisatie van de VOET op te volgen.

Doeltreffendheid De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen.

Op basis van de inventaris van de afgelopen jaren werden een aantal initiatieven opgestart, bijgestuurd of geschrapt, steeds met aandacht voor de kadering binnen het opvoedingsproject en de schooleigen visie. Op dit ogenblik bewaakt het directieteam dat de NLA elkaar niet overlappen voor een bepaalde groep leerlingen of dat deze niet onverantwoord veel onderwijstijd wegnemen van het beschikbare lestijdenpakket.

In het schoolwerkplan 2016-2018 zijn een systematische analyse en bijsturing van de geregistreerde VOET op basis van de NLA en de vakkenregistratie opgenomen.

Ontwikkeling Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en de effectiviteit ervan zijn voorlopig beperkt. Omwille van o.a. de verhuis en het wachten op een nieuw VOET-registratiesysteem, is de VOET- kerngroep het voorbije schooljaar ‘on hold’ gezet.

De school liet zich voor de uitbouw van een schoolbrede VOET-werking bij aanvang ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst. De leden van de kerngroep volgden tal van nascholingen.

De school is altijd blijven streven naar de realisatie van de VOET en plant de VOET-kerngroep opnieuw ten volle in te zetten om de blijvende motivatie en de aandacht voor de VOET te borgen.

Uitvoering
Mentale gezondheid Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd.

Verschillende jaarlijks terugkerende initiatieven illustreren het belang dat de school aan deze context hecht. Er is een schoolaanbod afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van de jongeren. De leraren zijn gemotiveerd om de acties die de school onderneemt te steunen, bijvoorbeeld tijdens de ‘Zuiddag’ of bij buitenlandse schoolreizen.

Enkele leraren engageren zich om leerlingen uit verschillende klassen in een extramurale avondactiviteit mee te nemen naar o.a. concerten of toneelvoorstellingen. De inleefdagen (omgaan met mensen met een beperking), de ‘open klassenraden’ waar de zesdejaars hun eigen toekomstige studiekeuze motiveren en toelichten en de kwaliteitsvolle invulling van de jaarlijkse ‘cultuurdag’, zijn maar enkele voorbeelden van goede praktijk.

Socioculturele samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

De context komt vooral in de eindtermen van de lessen godsdienst en geschiedenis aan bod. Ook een aantal NLA realiseren deze VOET, vooral inzake herinneringseducatie via een bezoek aan het fort van Breendonk, tal van activiteiten rond Wereldoorlog I, het bezoek aan Berlijn, filmfora, (...).

Soms laten leraren vooralsnog kansen liggen om tijdens het onderwijsleerproces in te gaan op een aantal VOET. De aanwezigheid van OKAN- leerlingen biedt tal van opportuniteiten die de school nog onvoldoende benut op het niveau van de klaspraktijk. Vooral voor de VOET rond ‘De samenleving: dynamiek, verschillen en samenhang’ kan het stimuleren van het contact tussen de leerlingen verder gaan dan een speelplaats delen, samen voetballen en ‘snuffelweken’ voor de OKAN’ers. Al is dit een waardevol begin van ‘samen-leven’ en van kennismaken met andere culturen.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. Deze werkwijze toont aan dat de school gebruik maakt van de analyses van deskundigen en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van personeel en externe controles. De tekorten en adviezen die aangegeven werden door interne en externe controlediensten werden opgevolgd en grotendeels weggewerkt. Opgemerkte tekorten neemt de school op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van deze plannen is concreet en houdt rekening met vastgestelde tekorten en is daardoor betekenisvol voor de school. De controles gebeuren planmatig en met een beeld van de kostprijs en de zekerheid over het vereiste budget. De meeste tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De school heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie verbeteren of speelt, indien mogelijk, onmiddellijk in op vastgestelde tekorten. Deze aandacht toont aan dat de instelling proactief handelt. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen elkeen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving. Naast de directe communicatie met de twee preventieadviseurs, die beiden ook nog een lesopdracht in de school hebben, zijn er in het leraarslokaal meldingsfiches beschikbaar voor opgemerkte tekorten.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting alle schoolgebouwen. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse blijkt dat de gebruikte locaties geschikt zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Tijdens de rondgang met de preventieadviseur worden geen belangrijke risico's opgemerkt en blijkt dat de schoolgebouwen, die recent uitgebreid werden met een nieuwbouwvleugel, goed onderhouden worden. In de werkplaatsen en labo's gebruiken de leerlingen de persoonlijke beschermingsmiddelen en is er voldoende aandacht voor veilig werken. De instelling krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoot en wegwerkt, de realisatie van kleinere oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de instelling om de resterende tekorten weg te werken.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft tot nog toe geen speerpunten geformuleerd die duidelijk maken welke doelstellingen en rol ze toekent aan de evaluatiepraktijk en hoe ze die wil operationaliseren. In schooldocumenten geeft zij in overwegend algemene termen toelichting bij het doel en de inhoud van de evaluatie, onder meer ‘toetsen of de leerlingen de leerstof beheersen’ en desgevallend ‘grotere leerstofgehelen leren verwerken’ (in het teken van hoger onderwijs). De evaluatie ‘dagelijks werk’ en de permanente evaluatie hebben tot doel de leerprestaties van de leerlingen frequent op te volgen.

Uit de organisatie van de evaluatie, de rapportering en de remediëring blijkt een impliciete visie op de evaluatiepraktijk. Het aantal rapporteringsperiodes ‘dagelijkse werk’ (zeven periodes) stimuleert een frequente evaluatie en opvolging van de leerprestaties van de leerlingen. Indirect wil de directie hiermee ook stimuleren dat de evaluatievormen verruimen en zich niet beperken tot (herhalings)toetsen. De toepassing van een systeem van dagelijks werk en examens of permanente evaluatie is geënt op een differentiatie volgens het profiel van de graden, de onderwijsvormen, de studierichtingen of de vakdoelstellingen. Het aantal examens en het gewicht dat aan dagelijks werk versus examens toegekend wordt, differentiëren de studierichtingen die op finaliteit gericht zijn van deze die op doorstroom gericht zijn. De motivering van de optie voor enerzijds permanente evaluatie of anderzijds dagelijks werk en examens is niet voor alle vakken voldoende doelgericht.

De school hanteert geen centraal aangestuurde strategie en kwaliteitscriteria voor de inhoudelijke invulling van de verschillende evaluatiesystemen en -vormen. Voor de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stages zijn er wel schoolbrede afspraken. Voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie in de polen aso ontbreken die. Voor de bewaking van de validiteit van de evaluatie en voor de concretisering daarvan in evaluatievormen stelt de school de vakgroepen verantwoordelijk. Zij doet dit enigszins bewust vanuit het vertrouwen in de deskundigheid van de vakgroepen. Dat de leerplandoelstellingen en de aanbevelingen in de leerplannen de aangewezen referenties zijn voor de invulling van de evaluatie, expliciteert de school onvoldoende. Zij stuurt wel aan op samenwerking en gelijkgerichtheid in geval van parallelle lesgroepen.

Recentelijk heeft de school een remediëringsbeleid uitgewerkt, waarin een

duidelijke koppeling is gemaakt tussen de evaluatie en de leerbegeleiding. Zij verwacht dat de leraren de leerlingen met tegenvallende studieresultaten begeleidend bijsturen. In de klassenraden worden daartoe afspraken gemaakt en opgevolgd. Daarnaast organiseren de leraren ook op eigen initiatief remediëring.

De school stuurt de deliberatiepraktijk aan met afspraken en richtlijnen die geïnspireerd zijn op de pedagogische richtlijnen van de koepel. Ze kiest duidelijk voor een prospectieve en oriënterende deliberatie. De deliberatieprocedure en de informatie over een mogelijke betwisting van de eindbeslissing beantwoorden aan de regelgeving. Er zijn geen uitgeschreven deliberatiecriteria, maar er wordt wel rekening gehouden met het 'geheel van de vorming', onder meer de studieresultaten binnen het profiel van de studierichting, de analyse van de tekorten, de evolutie van de leerling en de ondernomen remediëring.

Ondersteuning Verschillende schooldocumenten geven duidelijke informatie over de inhoud, de samenstelling, de organisatie en de richtlijnen met betrekking tot de evaluatie- en rapporteringspraktijk, de examenperiodes, de deliberatiepraktijk, de klassenraden en de oudercontacten. Die informatie is voldoende gedifferentieerd naargelang van de betrokkenen (personeel, leerlingen, ouders).

Een digitaal rapporteringssysteem en bijhorende richtlijnen ondersteunen de rapportering. Aan de rapporten 'dagelijks werk' voegt de school een overzichtslijst toe met per vak de vermelding van de evaluatiebeurten die tot het resultaat hebben geleid. Dit verhoogt de informatiewaarde van de rapportering. De school stimuleert de leraren om vakspecifieke feedback en commentaren te noteren bij de studieresultaten op het rapport. Ouders en leerlingen kunnen via het digitaal platform van de school de studieresultaten raadplegen.

De school biedt weinig inhoudelijke ondersteuning voor de validiteit van de evaluatie en de kwalitatieve invulling van de evaluatievormen (dagelijks werk, examens permanente evaluatie). Daar legt zij de verantwoordelijkheid bij de vakgroepen. Niet alle vakgroepen nemen die verantwoordelijkheid voldoende op. De school zelf heeft tot nog toe weinig professionaliseringsinitiatieven genomen ter ondersteuning van de evaluatiepraktijk. Voor de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stages zijn er wel inhoudelijke richtlijnen. De registratie van het aanbod van de leerplandoelstellingen in kruistabellen in de technische vakken en praktijkvakken, ondersteunt indirect de afstemming van de evaluatie op deze doelstellingen.

Doeltreffendheid De school volgt de studieresultaten, de attestering en de doorstroming van de leerlingen op, maar analyseert die gegevens niet systematisch met de bedoeling de onderliggende evaluatie- of deliberatiepraktijk te evalueren. Een dergelijke reflectie is er wel in geval van opvallende studieresultaten voor een bepaald vak of naar aanleiding van signalen van leerlingen of ouders. Op het niveau van de vakken en de individuele leraren komt reflectie over de evaluatiepraktijk en het eigen pedagogisch-didactisch handelen op basis van de studieresultaten van de leerlingen veeleer zelden voor. De leraren leggen de verantwoordelijkheid voor zwakke studieresultaten nog te vaak eenzijdig bij de leerlingen.

Uit het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus blijkt dat de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en het gebruik van objectieve en transparante beoordelingscriteria in sommige vakken voldoet en zelfs behoorlijk is. In een meerderheid van de onderzochte vakken echter blijkt de evaluatie minder tot zelfs onvoldoende valide. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en de keuze van de gepaste evaluatievormen zijn in verschillende vakgroepen nog een belangrijk werkpunt. Dit komt vooral tot uiting in de evaluatie van vaardigheden. De integratie van attitudebeoordeling is vaak weinig transparant. De aansturing tot samenhang en parallelle werking wordt in sommige vakken onvoldoende gevolgd. Vooral de invulling van het dagelijks werk en de toekenning van gewichten aan de verschillende evaluatieonderdelen vertoont verschillen per leraar. De doelgerichtheid van de evaluatie van de onderzoekscompetentie is in sommige polen aso eveneens een werkpunt.

Ondanks de aansturing van de directie bevatten de rapporten weinig commentaren met relevante vakspecifieke informatie.

Wat de deliberatiepraktijk betreft tonen de attesteringsgegevens aan dat de eindbeslissingen prospectief en oriënterend zijn. C-attesten komen uitzonderlijk voor. De B- en C-attesten zijn in de notulen gemotiveerd vanuit alle gegevens die in rekening gebracht worden voor de eindbeslissing. De school brengt de ouders en de leerlingen daarvan schriftelijk op de hoogte. Aan de eindbeslissing is altijd een mondeling of schriftelijk advies voor de verdere studieloopbaan gekoppeld.

Ontwikkeling In het schoolwerkplan maakt de evaluatiepraktijk geen deel uit van de prioritaire actiepunten. Er zijn evenmin concrete plannen voor gerichte professionalisering rond leerlingenevaluatie. De directie geeft wel aan dat de school op dit vlak voor een overgangsfase staat. Zij stelt dat de beoordeling, de vaststellingen en de werkpunten in het doorlichtingsverslag de verdere ontwikkeling van de evaluatiepraktijk mee zullen bepalen. In het schoolwerkplan staan de feedback op de leerprestaties, de kwaliteit van de rapportcommentaren en de attitudebeoordeling wel vermeld als prioritaire actiepunten. Deze actiepunten zijn inhoudelijk aan de evaluatiepraktijk gekoppeld.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school heeft haar organigram bijgestuurd na de reorganisatie van het directieteam. De taken van elk directielid zijn afgestemd op een onderwijsconcept dat gericht is op onderwijs binnen diverse domeinen. Ze zijn duidelijk omschreven en gecommuniceerd met de personeelsleden. Het open en participatief leiderschap genereert betrokkenheid en draagt bij tot de motivatie van de meeste personeelsleden. Dat blijkt uit de manier waarop het directieteam haar personeelsleden betreft bij het tot stand komen van de vernieuwde schoolvisie, inspraak geeft in de opdrachtenverdeling en de beleidsbeslissingen aftoetst. De schoolvisie vormt het kader voor het beleid en de dagelijkse schoolwerking. De kernwaarden ervan beïnvloeden sterk de werking op het beleidsniveau, namelijk een breed beleid met gedeelde verantwoordelijkheden.

Het directieteam krijgt zicht op het pedagogisch-didactisch handelen van haar leraren door het voeren van functioneringsgesprekken, het houden van klasbezoeken en beperkt via de vakgroepwerking. De feedback van de ouders en de leerlingen levert nog bijkomende informatie voor de gesprekken. De leraren zijn voor het voeren van de gesprekken ingedeeld per domein. Zo blijft het geregeld evalueren van de personeelsleden haalbaar voor het directieteam. Het betrokken directielid volgt de concrete afspraken verder op.

De school heeft een breed netwerk van samenwerking met andere secundaire scholen, met basisscholen en met bedrijven. Binnen de scholengroep 'OP WEG' krijgt ze ondersteuning op het vlak van de financiën, de personeelsadministratie en de preventie. Ze kan voor de schoolbegeleiding een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst en uiteraard op de externe organisatie die hen ondersteunt in het lopend traject. Voor het pedagogische luik kan de school niet altijd gebruik maken van externe vakspecifieke begeleiding van de eigen begeleidingsdienst.

Visieontwikkeling De school is in transitie. De voorbije jaren heeft ze zich vooral gefocust op de integratie van de twee instellingen. Het samenbrengen in 2016 van twee schoolculturen op één campus bracht heel wat teweeg bij de ongeveer 150 personeelsleden. Een verschillende aanpak van de onderwijsprocessen en een spanningsveld tussen enerzijds het aso en anderzijds het bso/tso waren knelpunten. De neuzen in dezelfde richting krijgen, was een grote uitdaging voor het directieteam. In samenwerking met een externe partner en een 25-tal leraren kwamen een schoolmissie en een vijftal te behalen strategische doelstellingen tot stand. Voor elk van deze doelstellingen ontwikkelden diverse werkgroepen de daarbij horende operationele doelen. Dit resulteerde in actiepunten en projecten. De nieuwe schoolvisie is visueel zichtbaar gemaakt in de lerarenkamer om het werken daaraan levendig te houden.

Het project over 'de structurele opvolging van het leerproces in functie van de doelgroep' staat vooral in het teken van de brede zorg voor leerlingen volgens het M-decreet. De leerplanrealisatie en de evaluatie van leerplandoelstellingen echter zijn niet expliciet opgenomen in dit project. Ze maken geen deel uit van de operationele doelstellingen en zijn geen actiepunten in het schoolwerkplan. Nochtans blijkt uit de doorlichting dat er op dit vlak nog een hele weg te gaan is.

De school ontwikkelde naast een schoolvisie ook een nieuw organisatiemodel dat inspeelt op de nakende modernisering van het secundair onderwijs. Het concept werd ter discussie voorgelegd aan de personeelsleden met een positief resultaat. De concrete uitwerking kadert dan ook volledig binnen het lopend begeleidingstraject met betrekking tot de schoolvisie.

Besluitvorming De participatieorganen zijn conform de regelgeving samengesteld. Zij functioneren volgens de hen toegekende decretale bevoegdheden. Beslissingen komen tot stand in consensus en worden geregeld gecommuniceerd.

Een groot aantal personeelsleden neemt deel aan het besluitvormingsproces via de boven geschetste overleggroepen. Ook de ouders en de leerlingen zijn betrokken bij het uitstippelen van het beleid. De school neemt voldoende initiatieven om de ouderbetrokkenheid te verhogen. De leerlingenparticipatie verloopt vlot dankzij leerlingenraden.

De vakgroepen zijn al heel lang zelfsturend, wat soms leidt tot diverse interpretaties van de schoolvisie op de onderwijsprocessen. Dat blijkt onder andere uit het onderzoek over de evaluatiepraktijk en de bevindingen over de aanpak ervan in de doorgelichte vakken en studierichtingen. Een meer krachtvolle aansturing en opvolging zijn nodig om de kwaliteit van de onderwijsprocessen te garanderen.

Kwaliteitszorg De zorg voor kwaliteit is ingebed in het strategisch beleid. Elk directielid heeft de verantwoordelijkheid voor de bewaking van het traject van zijn/haar toegewezen acties. De school krijgt bij het cyclisch bewaken van haar traject en de daartoe opgezette processen voldoende ondersteuning van de begeleidende externe partner. De evaluatie, gepland na het eerste jaar van het traject, komt eraan. Het uitschrijven van de indicatoren om de effecten van de actiepunten te toetsen, biedt opnieuw een gelegenheid om meer betrokkenheid bij het personeel te creëren. Het bijsturen van de strategische beleidsopties gebeurt pas het derde jaar van het traject. Zo wil de school het cyclisch proces ondersteunen.

Het directieteam houdt vijfjaarlijks een '360 graden-evaluatie'. Elk van hen krijgt een evaluatie door de bestuursleden, de collega-directieleden en een aantal personeelsleden. Uit die feedback selecteren ze werkpunten voor zichzelf en voor het team. Voor de teamaangelegenheden zetten ze gerichte begeleiding op. Jaarlijks volgen de teamleden sowieso nascholing op het vlak van beleidsvaardigheden.

De school verzamelt en analyseert naast de data die ze via 'mijn onderwijs' ontvangt, ook data in functie van verschillende doeleinden en bij verschillende doelgroepen. Binnen de kwaliteitszorg is de school alert is voor de bevraging en het welbevinden van alle betrokkenen (personeel, leerlingen en ouders). De bevragingen gebeuren systematisch volgens een planning. De analyse van de resultaten leidt tot bijsturingsacties.

De resultaten van al haar bevragingen en de effecten van de daaraan verbonden acties bespreekt de directie op de personeelsvergaderingen en de schoolraad. De terugkoppeling naar de leerlingen is nog niet ingeburgerd.

De school wil verder evolueren naar zelfsturende lerarenteams die de domeinleerlingen gedurende verschillende jaren in de bovenbouw begeleiden en opvolgen. Zij is zich bewust van de ingrijpende impact op de lerarenopdrachten, de werking van de interne cel leerlingbegeleiding, de opdrachten van het ondersteunend personeel en uiteraard de taakverdeling binnen het directieteam. Daartoe roept de school opnieuw haar personeelsleden op bij de voorbereiding van het nieuwe concept. Ze plant als eerste stap passende vormingstrajecten. Verwijzend naar de zelfsturende vakgroepen zullen ondersteuning en een daadkrachtige opvolging ook hier bepalend zijn voor de kwaliteit.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in de derde graad aso.
- De leerplanrealisatie voor bedrijfseconomie in de derde graad tso in de studierichting Handel.
- De leerplanrealisatie voor elektriciteit in de derde graad tso in de studierichting Elektrische Installatietechnieken.
- De leerplanrealisatie voor elektriciteit in de tweede graad tso in de studierichting Elektrotechnieken.
- De materiele ondersteuning van de leerplanrealisatie in de nijverheidsgerichte studierichtingen.
- De organisatie van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede zorg voor de leerlingen.
- De ontwikkelingsdynamiek in de vakgroep OKAN.

Wat betreft het algemeen beleid

- De dynamische beleidsvoering.
- De toegankelijkheid van de schoolleiding.
- De doelgerichte en participatieve ontwikkeling van een schoolbrede visie.
- De gegevensverzameling in functie van de interne kwaliteitszorg op schoolniveau.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de onderzoekscompetentie.
- De realisatie van de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen in de algemene vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatiepraktijk.
- De informatiewaarde van de rapportcommentaren.
- De aandacht voor het probleemoplossend en emancipatorisch leren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De krachtdadige aansturing en opvolging van de onderwijskundige processen.
- Het implementeren en opvolgen van de beleidsprioriteiten tot op het uitvoeringsniveau.
- De schoolvisie op de evaluatiepraktijk.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde.
- De leerplanrealisatie voor het specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Auto.
- De leerplanrealisatie voor mavo in bso derde graad in de studierichtingen Auto en Werktuigmachines.
- De leerplanrealisatie voor bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Frans	
Graad 1 Handel	Frans	
Graad 1 Industriële wetenschappen	Frans	
Graad 1 Latijn	Frans	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Frans	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Frans	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Frans	
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde		Latijn
Graad 3 BSO Auto	maatschappelijke vorming	specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Werktuigmachines	maatschappelijke vorming	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **28-04-2020** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Agnes GEERTS de inspecteur-verslaggever	Dimitri PLAS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	